

*Natuur- en
Vogelwacht Culemborg*

Jaarverslag

Colofon

Voor vragen over de bezorging,
Loes Plaisier
☎ 0345 - 51 98 47

Redactieadres:
Valeriaan 49
4102 VG Culemborg
e-mail: redactie@nvwv.nl

Eindredacteur:
Louis van Oort

Redactie:
Cocky de Groot
Harry van de Warenburg
Ruud Post

Webbeheer:
Jouke Altenburg

Uitgave:
Natuur- en Vogelwacht Culemborg
Middelcoopstraat 1a
4102 CE Culemborg
e-mail: post@nvwv.nl
website: www.nvwv.nl

Vormgeving:
Ruud Post

Druk:
Meerpaal Grafimedia
Tiel

Gereduceerde oplage

Distributie:
A. van de Berg, Y. en J. Bosma,
Th. & A. Boudewijn, K. van Elst,
G. Greeve, J.J. Geleedst,
Y. Jakobs-Lammers,
L. v.d. Kooij, M. Steltenpool,
W. van de Ree, W.&C. Rubers,
W. de Rooij, H. v.d. Warenburg en
F. Waroux.

sponsor van het jaarverslag 2008

jaarverslag 2008

- 03** Voorwoord
- 04** Het redactiejaar
- 06** Financieel jaarverslag
- 15** Green Rangers
- 16** Knotwerkgroep
- 17** Vogelwerkgroep
- 22** Insectenwerkgroep
- 24** Werkgroep wintervoeding vogels
- 25** De tuin- en kluswerkgroep
- 26** Plantenwerkgroep
- 27** Nestkastenwerkgroep
- 28** Bibliotheek
- 29** Van het bestuur
- 31** Bijlage Fotoverantwoording
Verslag kascommissie

Voorwoord

Actief

Wat hebben we weer veel gedaan in 2008. Iedere keer als je weer aan de slag gaat met het jaarverslag zie je pas weer hoe actief we zijn geweest. Een club die helemaal draait op vrijwilligers en dan toch zoveel voor elkaar krijgt, is toch hartstikke bijzonder (dit klinkt wel als ene Erica Terpstra). Excursies, tellingen, lezingen, een kamp en veel medewerking aan projecten van anderen zoals bijvoorbeeld de Heuvel met haar educatieve activiteiten en de Oogstmarkt op Caetshage en noem maar op. Een mooi bewijs van het feit dat de NVWC springlevend is, kun je zien als je de Hak-als van 2008 er eens bij pakt. Prachtige boekwerken zijn het, mooi vormgegeven en goed gedrukt en met erg veel en gevarieerde bijdragen van veel verschillende auteurs. Ook de onvolprezen website, www.nvwc.nl geeft goed aan wat een actieve club we zijn (en het zegt natuurlijk ook van alles over de activiteit van de webbeheerder). Meer dan tweehonderd nieuwe of geactualiseerde pagina's waren er in 2008 en maar liefst 63 revisies! Daar kunnen heel wat door professionals gerunde sites van professionele bedrijven een puntje aan zuigen. Meer dan eens per week was er weer wat nieuws op te vinden en soms kon je er zelfs dagen achter elkaar naar toe en steeds iets nieuws tegenkomen.

Nog twee voorbeelden:

De insectenwerkgroep heeft zich jarenlang bezig gehouden met de libellen in ons werkgebied. In totaal zijn ze op 731 verschillende dagen op pad geweest waarbij libellen zijn genoteerd. Niet alleen de leuke libellengebieden als de Regulieren en het Tichelterrein bij Buren werden bezocht, maar ook de grote saaie uitgestrekte graslandgebieden waar maar heel weinig libellen te vinden zijn. Niet omdat het daar zo leuk is, neen, omdat met deze bezoeken een mooi volledig en goed beeld ontstond van het voorkomen van libellen in ons hele werkgebied. Dat veldwerk was een hele klus, maar als je er dan ook nog een boekje van wilt maken, komen er weer heel andere zaken om de hoek kijken, maar ook hier zijn de werkgroepleden actief mee aan de slag gegaan. De gegevens verwerken, beoordelen en interpreteren, sponsors zoeken om het maken van het boekje mee te financieren, teksten schrijven en corrigeren en nog eens corrigeren, foto's uitzoeken en selecteren (en dat is best moeilijk als je 1000 foto's hebt en er maar 150 kwijt kunt), offertes aanvragen bij drukkers enzovoorts. Maar, het is uiteindelijk gelukt om in 2008 het boekje gedrukt te krijgen en inmiddels hebt u het allemaal in uw bezit. Van het andere voorbeeld zijn de resultaten pas in 2009 zichtbaar, maar het werk ervoor is al wel in 2008 gedaan. Al vele jaren hebben we het er in de club over dat we wat meer voor en met de boeren uit ons buitengebied moeten doen. Er over praten was nooit zo moeilijk, maar verder kwamen we niet. Tot dit jaar dan, want vanuit de Vogelwerkgroep is nu initiatief genomen tot een vliegende start van de samenwerking. Er is een cursus georganiseerd voor boeren over de mogelijkheden die er zijn om op het boeren erf meer natuurwaarden te krijgen. De nadruk ligt vooral op twee bedreigde vogelsoorten, de steenuil en de boerenwaluw. Hieraan gekoppeld worden er ook echt concrete mogelijkheden geboden (door de gemeente en Landschapsbeheer Gelderland) om maatregelen te nemen op de boerenbedrijven die meedoen aan dit project. En ook zal goed worden bijgehouden hoe het de komende jaren met die vogelsoorten in ons buitengebied gaat. Kortom alle drie hoofdtaken van de NVWC komen samen in dit project, voorlichting, studie en bescherming. Niet alleen is de NVWC een actieve club, we zijn ook een brede club. Er staan berichten in Hak-al en op de website over allerlei soortgroepen en onderwerpen. We zijn uiteraard druk bezig met de meest aalbare diergroepen, vogels en dagvlinders, maar ook met padden, knotwilgen, libellen, mossen, paddenstoelen, vleermuizen, spinnen, planten en nog veel meer. Meer dan 370 leden in een relatief klein werkgebied is natuurlijk ook al buitengewoon en... we groeien nog steeds, tegen de verdrukking in. Kortom: het mag dan crisis zijn in de wereld, de NVWC lijkt daar geen last van te hebben en gaat 2009 in met een positief en optimistisch gevoel. We zijn met zoveel goede mensen bij elkaar dat we ook in 2009 heerlijk actief zullen zijn met de studie in de natuur, met de bescherming van de natuur en met het erover vertellen en laten zien aan zoveel mogelijk mensen!

Kars Veling, voorzitter

Het redactiejaar

Voor de redactie was het jaar 2008 weer eens een jaar van veranderingen. In plaats van de vertrouwde vier Hak-als en een jaarverslag, stapten we namelijk over op vijf 'normale' Hak-als en een groot jaarverslag in beperkte oplage. Meer werk dus voor de redactie, maar ook voor de auteurs, die zich over vrijwel de gehele linie geweldig van hun taak kweten.

Daarnaast ging ook de druk van de Hak-al weer over in andere handen. Onze opmaker, Ruud Post, stopte met zijn bedrijf GraphiCCommunication, dat sinds 2007 de Hak-al drukte. Gelukkig vond hij vliegensvlug, maar wel na een gedegen afweging, een andere drukker die ons magazine onder vrijwel dezelfde voorwaarden kon drukken. Het werd Meerpaal Grafimedia uit Tiel, dat ook aan de wens van het bestuur tegemoet kon komen om de Hak-al op milieuvriendelijk papier te drukken. De eerste Hak-al die door De Meerpaal werd gedrukt, was het oktobernummer.

Voor het jaarverslag 2007 en de vijf gewone Hak-als van 2008 gebruikten we niet minder dan 232 pagina's, hetgeen liefst 68 (!) pagina's meer is dan in 2007. 232 pagina's is ook een absoluut record. Het maakt duidelijk dat er daadwerkelijk veel meer werk is verzet dan in voorgaande jaren, vooral aan het begin van het jaar. Die 232 pagina's werden verdeeld over de volgende uitgaven:

1. Jaarverslag (36 pagina's)
2. Hak-al februari (44 pagina's)
3. Hak-al april (36 pagina's)
4. Hak-al juni (40 pagina's)
5. Hak-al oktober (36 pagina's)
6. Hak-al december (40 pagina's)

Bespreking per nummer

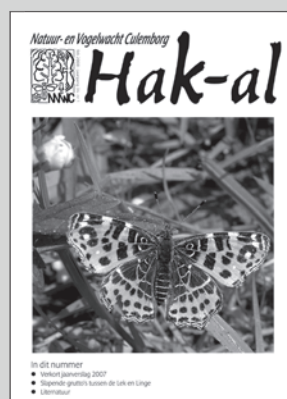

Jaarverslag

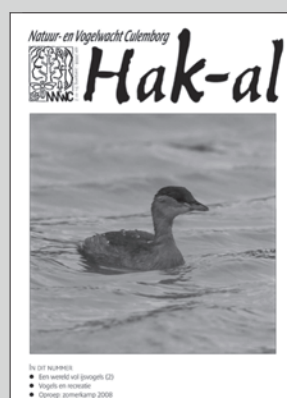
Deze prachtige full colour uitgave biedt een fraaie staalkaart van alle NVWC-activiteiten. Vrijwel iedere werkgroep vertelt, de een wat uitgebreider dan de ander, wat zij in 2007 aan activiteiten heeft ontplooid. Deze afzonderlijke verslagen worden gelardeerd met veel mooie foto's. Het jaarverslag is in beperkte oplage (25 stuks) gedrukt en was op aanvraag en voor iedereen die aanwezig was op de jaarvergadering verkrijgbaar.

Februari

Daar niet iedereen het grote jaarverslag in zijn of haar bezit kreeg, werden in de februari-Hak-al samenvattingen

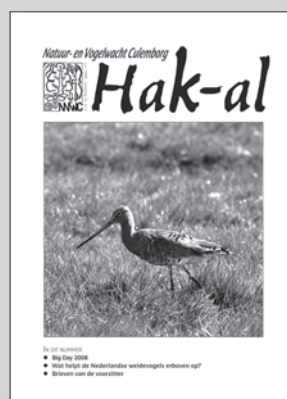
geplaatst van de afzonderlijke jaarverslagen van de werkgroepen, de redactie en de penningmeester. Zo kregen alle leden toch een mini-jaarverslag onder ogen. Daarnaast in dit eerste nummer van het jaar een nieuwe rubriek: Literatuur. De bedoeling van deze rubriek is dat hierin boeken (of zelfs dvd's) worden besproken die iets met de natuur te maken hebben. De aftrap wordt gegeven door Petra Ringenaldus, die de thriller 'De jaarlijst' beschrijft. Peter van Horssen komt met een artikel van vier pagina's over slaapplaatsen van de grutto in ons werkgebied. Met de onderkop 'Tussen Lek en Linge' geeft hij een voorzichtige aanzet tot een, onregelmatig te verschijnen, serie over de vogels in onze contreien. Bijzonder nuttig natuurlijk met het oog op een eventuele avifauna, die we ooit nog gaan maken.

April

Gaf Leo van der Kooij al in het februari-nummer een staaltje van zijn vogelkennis ten beste met een artikel over het vliegend juweel, oftewel de ijsvogel, in het aprilnummer doet hij dat nog eens dunnetjes over in het stuk 'Een wereld vol ijsvogels'. Bij het artikel staan mooie, door hem zelf gemaakte foto's van ijsvogels uit Brazilië. Yme Jan Bosma stuurde namens

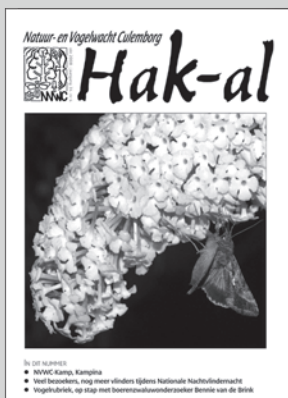
het bestuur een lijvig stuk in over 'Verstoringsgevoeligheid van vogels'. Daarbij wordt bijna integraal een rapport met die naam van Vogelbescherming geplaatst. Het bestuur wil daarmee het in Culemborg (met name de Baarssemwaard) actuele dilemma, dat recreëren verstoring kan opleveren, voor het voetlicht brengen. In deze editie ook het jaarverslag van de bibliotheekgroep, dat door een technische storing niet in het grote jaarverslag terecht was gekomen.

Juni

De juni-Hak-al biedt alle ruimte aan de zevende Big Day, die in de maand daarvoor was gehouden. Winnaar Job de Boer en Blinde-Vinkwinnaar Theo Boudewijn, doen verslag van hun ervaringen tijdens deze eneroverende 22-uurs vogelmarathon. Onze opmaker Ruud Post volgde als een ware paparazzo het evenement en leverde er zodoende leuke beelden bij. In de editie ook

aandacht voor weidevogels. Allereerst in de vorm van een column van raadslid Kees de Raad en de reactie daarop van voorzitter Kars Veling. Beide stukken verschenen eerst in de Culemborgse Courant. Daarnaast een deels somber en anderszins hoopgevend artikel van Jouke Altenburg over weidevogels in het algemeen en grutto's (in de West-Betuwe) in het bijzonder. Ook leuk is een verslag van Leo van der Kooij van een excursie die de plantenwerkgroep deed in de Alblasserwaard. Het artikel is rijkelijk gelardeerd met zijn eigen foto's.

Oktober

Insecten spelen een grote rol in het oktobernummer. Zo komt Kars Veling met een serie leuke insectenanekdotes, doet Rob van de Haterd verslag van de 'jacht' op de groene glazenmaker en is er aandacht voor een zeer geslaagde Culemborgse editie van de nationale nachtvindernacht. Bovendien doet Theo Boudewijn kond van een spectaculaire ontdekking: een boomkrekkel in zijn tuin,

waarvan uiteindelijk blijkt dat deze is meegekomen vanaf het vakantieadres in Frankrijk. Ook komen de vogels ruimschoots aan bod: Jouke Altenburg levert een erg informatief stuk over het ringen van boerenzwaluwen. Dezelfde auteur geeft samen met Theo Boudewijn de aftrap voor de actie 'Samen sterk voor natuurrijke erven - Doe mee met de NVWC'.

December

Twee nieuwe rubrieken in de laatste Hak-al van 2008. Allereerst de rubriek met nieuws over het Steunpunt NME (natuur- en milieueducatie) en daarnaast 'Waargenomen tussen Lek en Linge', een rubriek met de hoogtepunten van de waarnemingenrubriek op www.nvwc.nl. Paddenstoelen en spinnen komen in deze Hak-al voor het voetlicht in een excursieverslag van

Gijsje Robeer, terwijl ook Leo van der Kooij weer uitpakt met een paddenstoelenexcursieverslag. Jouke Altenburg heeft sinds hij bij Vogelbescherming Nederland werkt de smaak goed te pakken, want ook in deze Hak-al komt hij met een zeer leeswaardig stuk. Deze keer over het ringen van een oehojong (in Nederland!).

Rubrieken

Ankers van de Hak-al zijn de vaste rubrieken 'Van de leesplank' en 'Waar komt die naam vandaan?'. Leo van der Kooij respectievelijk Ellen Geleedst zijn keer op keer verantwoordelijk voor deze zeer leeswaardige rubrieken. Ook in 2008 lieten ze nimmer verstek gaan en dat verdient veel waardering. De rubriek 'Goed gezien' met foto's van opvallende natuurzaken blijkt verrassend bestendig en was in alle Hak-als van 2008 present. Zo ook de jeugdrubriek 'Green Rangers' van Wiel Rutten en de mededelingen 'Van het bestuur'.

De 'Mysterybird' van Anouk Post was weliswaar ook nog van de partij in elke editie, maar in het decembernummer werd het vertrek van de tekenares aangekondigd. Te hopen valt dat iemand het potlood van haar wil overnemen. Twee keer verscheen de nieuwe rubriek 'Laternatuur' met bijdragen van Petra Ringenaldus, maar daarna waagde niemand zich meer aan een recensie. Een leuke uitdaging voor 2009? Zoals gezegd, verschenen in het laatste nummer van het jaar twee nieuwe rubrieken. Allereerst de rubriek met nieuws over het Steunpunt NME (natuur- en milieueducatie) dat op kinderboerderij De Heuvel talloze leuke activiteiten organiseert. Op deze activiteiten komen honderden kinderen met hun ouders af, zoals te lezen valt in deze eerste aflevering. De tweede nieuwe rubriek is eigenlijk een doorstart. De vogelrubriek die de afgelopen jaren met veel verve werd gebracht door Jouke is ter ziele. Daarvoor in de plaats kwam 'Waargenomen tussen Lek en Linge', waarin de hoogtepunten zijn opgenomen van de waarnemingenrubriek op www.nvwc.nl. In deze met veel foto's gelardeerde rubriek is dus niet alleen plaats voor vogels, maar voor alle interessante natuurwaarnemingen tussen Lek en Linge. Een staalkaart dus van wat men in de natuur van onze streek zoal kan tegenkomen. Rubrieken die we niet meer terugzagen in 2008 waren 'Ja, natuurleuk', 'Mythen en Legenden der NVWC' en 'Het Natuurmoment'. Wellicht kan iemand deze weer oppikken.

Webredactie

De website van de NVWC, ten slotte, wordt nog altijd verzorgd door Jouke Altenburg en dat doet hij onveranderlijk op uitstekende wijze. De groeiende hoeveelheid digitale data die hij op zich afkrijgt, nopen echter tot nadenken over de inrichting van de site (zowel technisch als eventueel opmaaktechnisch) en het beheer. Daarover wordt inmiddels in besloten en minder besloten kring nagedacht. De kans is groot dat www.nvwc.nl er vanaf dit jaar nóg beter uit komt te zien en nog beter het actuele platform voor activiteiten van onze vereniging gaat vormen.

Louis van Oort

FINANCIËEL JAARVERSLAG

EXPLOITATIEREKENING 2008

De rekening geeft aan welke inkomsten en uitgaven er zijn gedaan in 2008. Het eindresultaat is een tekort van -/1.479 euro. Dat is lager dan het tekort volgens de begroting (-/2.875 euro). De belangrijkste redenen voor dat tekort zijn het verschijnen van het Libellenboekje en het realiseren van de vogelkijkhut in de Beusichemse waard. De kosten van deze projecten zijn 800 euro hoger dan in de begroting. Verder zien we dat het ontvangen subsidiebedrag 1.400 euro lager is. De reden is dat de aanvragen voor het Libellenboekje en de vogelkijkhut nog moeten worden afgerond. Daar staat tegenover dat de huisvestingskosten en kosten van de werkgroepen resp. 1.000 euro en 500 euro lager zijn en dat 1.225 euro van Voorziening Besteding Legaat is gebruikt om een deel van de kosten van het Libellenboekje, zoals in het Jaarverslag 2007 is gemeld, uit eigen middelen te betalen.

In 2005 was er een tekort -/471 euro, in 2006 een overschot van 2.836 euro en in 2007 een overschot van 413 euro. Het verschil met voorgaande jaren kan worden verklaard door de kosten van Libellenboekje en de vogelkijkhut en het nog niet afgerond zijn van de subsidieaanvragen.

omschrijving	2008		begroting 2008		2007	
	Debet	Credit	Debet	Credit	Debet	Credit
Bijdragen						
Ontvangen contributie		5.648,00		5.000,00		5.428,95
Sponsoring		1.597,00		1.500,00		1.517,50
Verkoop Nestkasten		149,50				105,00
Ontvangen subsidies		1.950,00		1.950,00		1.926,00
Ontvangen overige subsidies		4.284,05		5.650,00		44,95
Ontvangen donaties						
<i>Bijdragen totaal</i>		13.628,55		14.100,00		9.022,40
Overige baten						
Opbrengsten eigen producten		9,87				22,50
Diverse baten		1.800,36				974,03
<i>Overige baten totaal</i>		1.810,23		200,00		996,53
Rente baten						
Rente baten		10,43				6,65
Rente bate spaarrekening		84,82				65,05
<i>Rente baten totaal</i>		95,25		75,00		71,70
Afschrijvingen						
Afschr. kosten gebouw	192,73		200,00		192,73	
Afschr. kosten inv. & inr	59,10				50,00	
Overige Afschrijvingen	902,63		600,00		593,19	
<i>Afschrijvingen totaal</i>	1.154,46		800,00		835,92	
Excursie/Cursuskosten						
Excursieopbrengsten/kosten						
Kampopbrengsten/kosten		21,69			20,00	
Cursuskosten						198,50
Jubileum: NVWC 30 jaar UIT						
<i>Excursie/Cursuskosten totaal</i>		21,69			20,00	198,50
Huisvestingskosten						
Huur gebouw	305,47		325,00		300,66	
Electra verbruik	725,69		1.600,00		1.406,77	
Water + Reinigingsrechten	243,05		250,00		240,75	

omschrijving	2008		begroting 2008		2007	
	Debet	Credit	Debet	Credit	Debet	Credit
Onderhoud gebouw	62,99		100,00			
Schoonmaakkosten	180,00		200,00		180,00	
Verzekering + Belasting gebouw	91,14		125,00		222,43	
Overige huisvestingskosten	0,00		50,00		53,05	
<i>Huisvestingskosten totaal</i>	1.608,34		2.650,00		2.403,66	
Werkgroepen						
Jeugdwerkgroep	65,46				50,11	
Nestkastenwerkgroep	193,29				107,45	
Zoogdierenwerkgroep						
Knotwerkgroep	21,36				44,55	
Vogelwerkgroep						
Plantenwerkgroep	3,50					
Insecten-Vlinderwerkgroep					100,00	
Natuurfotografiewerkgroep						
Wintervoedingwerkgroep						
Natuurtuin Ketelvink	343,16				122,69	
Bieb/Archiefwerkgroep	72,00				113,67	
Taakgroepen						
<i>Werkgroepen totaal</i>	698,77		1.200,00		538,47	
Bestuurskosten						
Bestuurskosten	375,71				353,92	
<i>Bestuurskosten totaal</i>	375,71		400,00		353,92	
Dia- en Lezingenavonden						
Dia- en Lezingenavonden	306,50				342,00	
<i>Dia- en Lezingenavonden totaal</i>	306,50		500,00		342,00	
Drukwerk en Promotie						
Kosten Hak-Al	2.603,86		2.500,00		2.266,85	
Convo's en verslagen	135,66					
Voorlichtingskosten			150,00		54,72	
Portikosten	525,00		300,00		535,24	
<i>Drukwerk en Promotie totaal</i>	3.264,53		2.950,00		2.856,81	
Algemene kosten						
Contributies & abonnementen	385,50		250,00		243,50	
Abonnement Vogeljaar (leden)	127,50		150,00		127,50	
Verzekering algemeen	29,81		50,00		29,67	
Aankoop gereedschappen	201,75		300,00		241,64	
Bankkosten	208,87		200,00		350,98	
Kosten eigen producten	7.617,68		6.800,00		204,46	
Diverse algemene kosten	1.054,93		1.000,00		1.327,77	
<i>Algemene kosten totaal</i>	9.626,04		8.750,00		2.525,52	
<< Winst/Verlies >>		1.478,63		2.875,00	412,83	
TOTAAL	17.034,35	17.034,35	17.250,00	17.250,00	10.289,13	10.289,13

Relateren we deze gegevens aan het aantal betalende leden dan blijkt dat de kosten per lid 52,90 euro zijn. Door het Libellenboekje en de vogelkijkhut is dat bedrag aanmerkelijk hoger dan in 2007.

omschrijving	2008		2007	
	Debet	Credit	Debet	Credit
<i>betalende leden</i>	<i>322 per lid</i>		<i>331 per lid</i>	
Bijdragen totaal		42,32		27,26
Ontvangen subsidies		6,06		5,82
Overige baten totaal		5,62		3,01
Rente baten totaal		0,30		0,22
Afschrijvingen totaal	3,59		2,53	
Excursie/Cursuskosten totaal		0,07	0,06	0,60
Huisvestingskosten totaal	4,99		7,26	
Werkgroepen totaal	2,17		1,63	
Bestuurskosten totaal	1,17		1,07	
Dia- en Lezingenavonden totaal	0,95		1,03	
Drukwerk en Promotie totaal	10,14		8,63	
Kosten Hak-Al	8,09		6,85	
Convo's en verslagen	0,32			
Algemene kosten totaal	29,89		7,63	
<< Winst\Verlies >>		4,59	1,25	
TOTAAL	52,90	52,90	31,08	31,08
totaal minus winst\verlies		48,31	29,84	

TOELICHTING

Bijdragen

- De contributie-inkomsten zijn hoger dan in de begroting en ongeveer even hoog als in 2007. Daarbij 2 kanttekeningen: De eerste is dat de contributie van postleden is verhoogd met de portiekosten van 9 euro (voor alle postleden (45) gezamenlijk 411 euro) en de contributie van leden met een abonnement op het Vogeljaar met de kosten van dat abonnement (voor alle Vogeljaarleden gezamenlijk 128 euro). Dat geldt voor alle jaren. De tweede is dat we rekening moeten houden met betalingsachterstanden. Dit bedrag is in 2008 met 821 euro hoger dan in 2007 met 770 euro en in 2006 met 415 euro. Een deel daarvan zal helaas niet worden betaald en dit verlies wordt afgeboekt via de voorziening debiteuren (zie balans). Een belangrijke reden voor de stijging is dat de 2e ronde met een verzoek tot betaling pas in december de leden heeft bereikt. Als ik in de bankafschriften van januari 2009 kijk dan blijkt er voor 420 euro aan betalingen te zijn gedaan voor contributie 2008. Dan is de achterstand nog 401 euro of wel even hoog als in 2006.
- Door 96 leden (207 101 en 2006 117) is voor 1.597 euro aan giften gestort; of wel 16,64 per gevend lid. In 2007 was dat 15,02, in 2006 15,13 euro, in 2005 15,20 euro en in 2004 13,80 euro. Het bedrag aan giften is hoger dan in 2007. Het gemiddelde bedrag per gever is hoger.
- De NVWC ontvangt 2 soorten subsidies: de jaarlijkse waarderingssubsidie van de gemeente voor het "werk" van de NVWC en projectsubsidies. De waarderingssubsidie is 1.950 euro en stijgt jaarlijks met de inflatie. De projectsubsidies zijn de subsidies voor het Libellenboekje van de gemeente (2.500 euro) en van CLM, een organisatie voor onderzoek en advies voor landbouw en platteland, (750 euro) en de knotsubsidie voor 2007 van de Stichting Landschapsbeheer (84 euro). Van de Rabobank staat er een bedrag van 650 euro maar dat is een overboeking vanuit 2007 omdat we toen die subsidie hebben ontvangen maar het grootste deel van het bedrag in 2008 zouden uitgeven (fietsenklemmen). Verder hebben we nog 300 euro ontvangen van de Milieuwerkgroep Buren als bijdrage aan de vogelkijkhut die de werkgroep en de NVWC gezamenlijk hebben gerealiseerd.

Overige bijdragen

De inkomsten zijn hoger dan in de begroting en in 2007. Dat komt door de storting van 1.225 euro uit Voorziening Besteding Legaat. In 2007 (zie Jaarverslag 2007) is afgesproken een deel van de kosten van het Libellenboekje uit eigen middelen te betalen. Daarnaast hebben we nog 200 euro ontvangen voor de paddenschermen.

Rente baten

De rentebaten zijn iets hoger dan die in de begroting en in 2007. Triodos geeft 0,25% rente op de lopende rekening en 1,5% op de spaarrekening. De rente op Kas Ketelvinkrekening (Rabobank) is 2,7%. Het rentebedrag van de Kas Ketelvink wordt, evenals voorgaande jaren, alleen verantwoord op de balans.

Afschrijvingen

Afschrijvingen zijn bedoeld om de lasten voor dure aankopen uit te spreiden over meerdere jaren en niet te laten drukken op alleen het jaar waarin die aankoop wordt verricht. De afschrijvingskosten zijn hoger dan in de begroting en in 2007 door een extra afschrijving van 646 euro van betalingsachterstanden van leden, waarvan 289 euro voor leden met een grote achterstand, van niet meer inbare oudere jaren en van onjuiste boekingen door de penningmeester. In 2008 heb ik een opschoonactie uitgevoerd.

Excursie/Cursuskosten

De opbrengsten hebben betrekking op het nazomerkamp. Na de eerste terugstorting, direct na afloop van het kamp, bleek er nog een beperkt bedrag over te zijn. Omdat het om een gering bedrag per deelnemer gaat, is dit bedrag gezien de kosten per overboeking (0,07 euro) niet meer teruggestort.

Huisvestingskosten

Deze kosten zijn lager dan in de begroting en in 2007 door de lagere energiekosten als gevolg van minder verbruik en lagere maandkosten (van 130 naar 105 euro). Als we rekening houden met de nabetalingen terugbetaling, die pas in het nieuwe jaar via de eindafrekening blijken, dan zien we het volgende beeld:

gas			electra			betalingen						
meterstand			meterstand			gas en electra		betalende leden				
december	verbruik	verschil	december	verbruik	verschil	verbruik	verschil	per lid	nabetaaling	betaald	totaal	
28.258			82.669			605,18		293	2,07	-208,22	745,40	605,18
29.384	1.126		83.693	1.024		654,90	49,72	298	2,2	52,90	548,60	654,90
31.111	1.727	601,00	84.810	1.117	93,00	1.044,90	390,00	303	3,45	293,55	687,90	1.044,90
32.882	1.771	44,00	86.236	1.426	309,00	1.277,19	232,29	314	4,07	515,79	697,95	1.277,19
34.720	1.838	67,00	87.836	1.600	174,00	1.385,47	108,28	328	4,22	-194,49	1.579,96	1.385,47
35.914	1.194	-644,00	89.282	1.446	-154,00	1.108,55	-276,92	331	3,35	-492,71	1.601,26	1.108,55
36.903	989	-205,00	90.234	952	-494,00	907,72	-200,83	322	2,82	-310,68	1.218,40	907,72

Werkgroepen

De kosten zijn lager dan in de begroting en hoger dan in 2007. De kosten bestaan o.a. voor 186 euro (in 2007 163 euro) uit consumpties in de Ketelvink (door de penningmeester betaald aan de Kas Ketelvink aan de hand van opgave door de werkgroepleden zelf) en voor 237 euro uit materialen (verf, bloembollen, houtvezels e.d.). De begroting geeft de toelaatbare uitgaven van de werkgroepen aan en tot nu toe zijn die bedragen nooit uitgegeven.

Bestuurskosten

De kosten zijn iets lager dan in de begroting en hoger dan in 2007. Het gaat vooral om secretariaatskosten (fotokopieën, telefoonkosten, internetkosten e.d.).

Kosten dia- en lezingavonden

De kosten zijn lager dan in de begroting en in 2007 vanwege meer lezingen door leden.

Drukwerk en Promotie

• De kosten van het drukken van de Hak-al zijn in 2008 hoger dan in de begroting en in 2007. In 2008 5 Hak-als en een Jaarverslag (beperkte oplage) verschenen. De hogere kosten in 2008 komen door het uitbrengen van 6 Hak-als (wo. het Jaarverslag) en het grotere aantal bladzijden van bijna 40 per Hak-al. In 2007 ging het om 5 Hak-als van gemiddeld 30 bladzijden.

Elk betalend lid betaalt gemiddeld voor de Hak-als 8,09 euro of wel 1,62 euro per Hak-al (excl. het Jaarverslag 7,96 en 1,59). In 2007 was dat 1,37 euro en in 2006 1,24 euro. De Hak-al en de convo's zijn de grootste kostenpost.

• De portiekosten bestaan uit postzegels en benzinekosten voor het rondbrengen van de Hak-al en zijn hoger dan in de begroting en iets hoger in 2007. Dat komt door hogere benzinekosten als gevolg van stijging van de aardolieprijs.

Tegenover de 525 euro aankosten staat 303 euro aan inkomsten door een hogere contributie voor de postleden (9 euro extra; ontvangst van 33 leden) tegenover. Dit betekent een tekort van 222 euro. Daarbij zijn kanttekeningen te maken. De eerste is dat er 17 pr-leden zijn aan wie de Hak-al gratis wordt toegezonden. Dat vertegenwoordigt een waarde van 153 euro en zou betaald kunnen worden uit de post Voorlichtingskosten. De tweede is dat er nog een betalingsachterstand is ter grootte van 81 euro. Totaal gaat het om 234 euro of wel iets meer dan genoemd tekort.

Algemene kosten

• Dit is een verzamelpost van allerlei uitgaven, van bankkosten tot abonnementen.

• De kosten van het abonnement op het Vogeljaar zijn 128 euro maar deze worden betaald door de abonnees zelf (zie bij Contributie). In 2009 gaat dit abonnement licht omhoog van € 12,75 naar € 13 per lid.

• De abonnementen kosten 386 euro en zijn daarmee hoger dan de begroting en dan 2006. Het gaat om 15 abonnementen, waaronder Natuurmonumenten, Vogelbescherming, WNF Rangerclub, Gelders Landschap en Bomenstichting. Dit zijn meer abonnementen dan in 2007 (12). In de Hak-al maakt Leo van der Kooij korte samenvattingen van de inhoud van deze tijd-

schriften. Trouwens, deze tijdschriften kunnen ook worden geleend.

- Bij gereedschappen gaat het onder andere om de aankoop van ijzerwaren, cirkelzagen en benzine voor de motormaaiër.
- De bankkosten zijn lager dan in 2007 omdat het in 2007 voor de NVWC een overgangsjaar was van de Postbank naar de Triodos. Ten opzichte van 2006 en eerder jaren is het een sterke verhoging van plm. 50 euro naar ruim 200 euro omdat de tariefvrije voet bij de Triodos in tegenstelling tot bij de Postbank ontbreekt. Daar staat tegenover dat de Triodos ook bij de lopende rekening rente, zij het gering (11 euro in 2008) verstrekt.
- De kosten eigen producten betreffen de kosten van het Libellenboekje, de vogelkijkhut en de ooievaarspaal in de EVA-wijk. Het Libellenboekje kost 5.582 euro, de hut 1.695 euro en de paal 342 euro. Zoals hiervoor al is aangegeven is voor het Libellenboekje al 3.250 euro aan subsidie ontvangen en wordt nog 1.000 euro verwacht. Voor het resterende bedrag is een storting vanuit de balans op de exploitatierekening gedaan van 1.225 euro uit de Voorziening Besteding Legaat. Verder verwachten we nog wel enige inkomsten uit verkoop. Voor de vogelkijkhut verwachten we in ieder geval 1.500 euro aan Rabo-De Parelsubsidie. Daarnaast zijn we bezig voor een provinciale subsidie. Die paal is nog een onderdeel van eerdere werkzaamheden voor de EVA-wijk. Daarmee resteert hier een bedrag van 402 euro (ontvangsten in 2006 van 1.500 euro).
- De overige algemene kosten betreffen de kosten van de inschrijving van de Kamer van Koophandel, Davilex, het boekhoudprogramma, cadeaus aan externen, consumpties tijdens de jaarvergadering e.d. Deze zijn in 2008 gelijk aan die in de begroting en lager dan in 2007. In 2007 waren die hoog door de legeskosten van 699 euro voor de bouw van een vogelkijkhut. Trouwens deze hadden eigenlijk ten laste moeten komen van de kosten eigen producten.

BALANS 2008

Bij de balans gaat het om de bezittingen en schulden van de NVWC. Het gaat om een totale waarde van 19.909 euro aan de creditzijde en 18.430 euro aan de debetzijde.

Het vermogen van de NVWC is per 31 december 2008 4.270 euro, of wel het kapitaal per 1 januari minus het tekort van 2008. Eind 2007 was dat 5.748 euro, eind 2006 2.499 euro en eind 2005 2.470 euro.

omschrijving	2008		2007		2006	
	debet	credit	debet	credit	debet	credit
vaste activa	2.281,91		1.744,82		2.305,74	
Debiteuren	1.225,00		770,00		415,00	
liquide middelen						
Postbank 833.18.58			1.641,87		2.821,38	
Triodos 78.14.04.314	946,48		4.628,79		200,00	
Kapitaalrekening			0,00		5.328,22	
Triodos 78.14.04.320	3.213,72		2.200,12			
Rekening Kas Ketelvink	10.521,10		10.013,12		9.403,12	
Voorschot lezingen en dia-avonden						
<i>liquide middelen totaal</i>	14.681,30		18.483,90		17.752,72	
tussenrekeningen						
Vooruitbetaalde bedragen	156,00				68,50	
Vooruitontvangen bedragen		494,00		715,05		65,00
Nog te ontvangen bedragen	85,35		15,81		89,25	
Nog te betalen bedragen		660,99		829,28		1.419,84
<i>tussenrekeningen totaal</i>	241,35	1.154,99	15,81	1.544,33	157,75	1.484,84
Crediteuren						
verenigingsvermogen						
Kapitaal per 1 januari		5.747,65		5.334,82		2.499,21
Voorzieningen						

omschrijving	2008		2007		2006	
	debet	credit	debet	credit	debet	credit
Voorziening onderhoud		1.000,00		1.000,00		1.000,00
Voorziening Bijz. Uitgaven		1.334,45		1.334,45		1.334,45
Voorziening besteding legaat		0,00		1.224,98		1.923,98
Voorziening Ketelvink		10.521,10		10.013,12		9.403,12
Voorziening debiteuren		150,00		150,00		150,00
<i>voorzieningen totaal</i>		13.005,55		13.722,55		13.811,55
<<winst/verlies >>	1.478,63			412,83		2.835,61
TOTAAL	19.908,19	19.908,19	21.014,53	21.014,53	20.631,21	20.631,21

TOELICHTING

Vaste activa

De boekwaarde van de vaste activa (bezittingen als vijver, keukeninventaris, kamptent e.d.) is door afschrijvingen per saldo nog 2.282 euro. De actuele vervangingswaarde (bij aanschaf voor nieuwprijs) van de huidige inventaris wordt geschat op plm. 55.000 euro. Echter niet alle bezittingen zullen tegen nieuwprijs worden gekocht. Zo is in 2008, ter vervanging van de oude installatie, een andere stereo-installatie bij Bartje gekocht voor 50 euro.

Vorderingen

• Het bedrag aan debiteuren, of wel aan betalingsachterstanden, is volgens de balans 1.225 euro. Echter een bedrag van 404 euro heeft betrekkingen op contributiebetalingen in 2008 maar die niet meer ten gunste van 2008 konden worden verwerkt. De feitelijke achterstand is 821 euro en die is iets hoger dan die in 2007 (770 euro). Kanttekening is dat in januari 2009 er nog voor 420 euro aan contributiebedragen uit 2008 is ontvangen; of wel nog een achterstand van 401 euro. Zoals bij de exploitatierekening al is gezegd zijn er meer betalingsachterstanden dan in 2007 en voorgaande jaren; 14,5% van de contributieontvangsten tegen 14,2% in 2007 en 7,8% in 2006. Leden met een grote betalingsachterstand worden na een laatste aanzegging geroyeerd. Een mogelijke reden van de stijging is dat de 2e ronde met een verzoek tot betaling pas in december de leden heeft bereikt.

Liquide middelen

• Dit zijn de beschikbare financiële middelen. Het gebruik er van zien we terug bij het verenigingsvermogen en de voorzieningen. Er is sprake van een daling 18.302 euro in 2007 naar 14.682 euro in 2008. Die daling komt door de voorfinanciering van het Libellenboekje en de vogelkijkhut. Bij beide projecten zijn de subsidieaanvragen nog niet afgerond.

• De Kas Ketelvink is door de penningmeester op 29 januari 2009 bij de beheerder van deze kas Breun Jansen gecontroleerd en juist bevonden. Het grootste deel van dat geld staat op een spaarrekening (10.355 euro) en het rentepercentage is 2,7% (2007 2,4%). De inkomsten bestaan uit de opbrengsten van consumpties (278 euro), afrekening kas (132 euro) en uit rente (272 euro).

Tussenrekeningen

Er zijn inkomsten die betrekking hebben op een ander jaar dan waarin ze zijn ontvangen of zullen worden ontvangen. Om deze inkomsten aan het juiste boekjaar toe te delen bestaan er de balansposten vooruitontvangen bedragen (bijv.: contributies 2008 ontvangen in 2007) en nog te ontvangen bedragen (bijv.: subsidie 2007 uitgekeerd in 2008). Hetzelfde geldt voor uitgaven en daarvoor zijn de balansposten vooruitbetaalde bedragen (bijv.: huur 2008 betaald in 2007) en nog te betalen bedragen (bijv.: abonnementen 2007 betaald in 2008).

• Bij vooruitbetaalde bedragen gaat het om abonnementen voor 2009 die eind 2008 zijn betaald.

• Bij vooruitontvangen bedragen gaat het, zoals hiervoor al is aangegeven, vooral om contributiebetalingen in 2008 maar die niet meer ten gunste van 2008 konden worden verwerkt (404 euro).

• Bij nog te betalen bedragen gaat het om het om bankkosten, electra en ozb (189 euro) en secretariaatskosten (473 euro). De facturen hiervan komen in 2009.

Verenigingsvermogen

• Het kapitaal per 1 januari is ten opzichte van 2007 toegenomen als gevolg van het overschot in 2008. Het eigen vermogen (kapitaal per 1-1 plus overschot/tekort) per 31 december 2008 is met 4.270 euro lager dan het vermogen eind 2007 (5.748 euro) vanwege de voorfinanciering van het Libellenboekje en de vogelkijkhut.

Voorzieningen

Voorzieningen zijn bedoeld om te verwachten toekomstige uitgaven te kunnen betalen.

• Er zijn voorzieningen ter grootte van 13.006 euro. Ten opzichte van 2007 is er een afname van 617 euro door de toename bij de voorziening Ketelvink en de afname van de voorziening Besteding Legaat.

- De voorziening Besteding legaat is na de laatste betaling nihil. Het is het restant van een legaat dat in 1993 aan de NVWC is geschonken. Het geld is gebruikt voor de aanleg van de natuurvijver, het drukken van de NVWC-folder, de aankoop van een beamer plus een laptop, de legeskosten van de vogelkijkhut en het Libellenboekje.
- De voorziening debiteuren is bedoeld voor het afschrijven van het niet-ontvangen van contributie-inkomsten. O.b.v. de achterstand van de individuele leden wordt daarvan een inschatting gemaakt. Er is een bedrag van 646 euro afgeboekt, waarvan 289 euro voor 6 leden met een grote achterstand, van niet meer inbare oudere jaren en van onjuiste boekingen door de penningmeester. Zie ook in de Toelichting van de exploitatierekening, onder Bijdragen.

BEGROTING 2008

De exploitatierekening geeft een beeld van de gerealiseerde inkomsten en uitgaven in 2008, de begroting van de verwachte inkomsten en uitgaven in 2009. Er wordt verwacht dat de inkomsten en uitgaven nagenoeg in evenwicht zullen zijn.

omschrijving	begroting 2009		2008		begroting 2008	
	Debet	Credit	Debet	Credit	Debet	Credit
Bijdragen						
Ontvangen contributie		5.000,00		5.648,00		5.000,00
Sponsoring		1.500,00		1.597,00		1.500,00
Verkoop Nestkasten				149,50		
Ontvangen subsidies		2.000,00		1.950,00		1.950,00
Ontvangen overige subsidies		4.100,00		4.284,05		5.650,00
Ontvangen donaties						
<i>Bijdragen totaal</i>		12.600,00		13.628,55		14.100,00
Overige baten						
Opbrengsten eigen producten				9,87		
Rente baten						
Rente baten				10,43		
Rente bate spaarrekening				84,82		
<i>Rente baten totaal</i>		75,00		95,25		75,00
Afschrijvingen						
Afschr. kosten gebouw	200,00		192,73		200,00	
Afschr. kosten inv. & inr	50,00		59,10			
Overige Afschrijvingen	600,00		902,63		600,00	
<i>Afschrijvingen totaal</i>	850,00		1.154,46		800,00	
Excursie/Cursuskosten						
Excursieopbrengsten/kosten						
Kampopbrengsten/kosten				21,69		
Cursuskosten						
Jubileum: NVWC 35 jaar	2.000					
<i>Excursie/Cursuskosten totaal</i>				21,69		
Huisvestingskosten						
Huur gebouw	325,00		305,47		325,00	
Electra verbruik	1.500,00		725,69		1.600,00	
Water + Reinigingsrechten	250,00		243,05		250,00	
Onderhoud gebouw	100,00		62,99		100,00	
Schoonmaakkosten	200,00		180,00		200,00	
Verzekering + Belasting gebouw	125,00		91,14		125,00	
Overige huisvestingskosten	50,00		0,00		50,00	
<i>Huisvestingskosten totaal</i>	2.550,00		1.608,34		2.650,00	
Wergroepen						

omschrijving	begroting 2009		2008		begroting 2008	
	Debet	Credit	Debet	Credit	Debet	Credit
Jeugdwerkgroep			65,46			
Nestkastenwerkgroep			193,29			
Zoogdierenwerkgroep						
Knotwerkgroep			21,36			
Vogelwerkgroep						
Plantenwerkgroep			3,50			
Insecten-Vlinderwerkgroep						
Natuurfotografiewerkgroep						
Wintervoedingwerkgroep						
Natuurtuin Ketelvink			343,16			
Bieb/Archiefwerkgroep			72,00			
Taakgroepen						
<i>Werkgroepen totaal</i>	1.200,00		698,77		1.200,00	
Bestuurskosten						
Bestuurskosten			375,71			
<i>Bestuurskosten totaal</i>	400,00		375,71		400,00	
Dia- en Lezingenavonden						
Dia- en Lezingenavonden			306,50			
<i>Dia- en Lezingenavonden totaal</i>	400,00		306,50		500,00	
Drukwerk en Promotie						
Kosten Hak-Al	2.800,00		2.603,87		2.500,00	
Convo's en verslagen			135,66			
Voorlichtingskosten	150,00				150,00	
Portikosten	600,00		525,00		300,00	
<i>Drukwerk en Promotie totaal</i>	3.550,00		3.400,19		2.950,00	
Algemene kosten						
Contributies & abonnementen	250,00		385,50		250,00	
Abonnement Vogeljaar (leden)	150,00		127,50		150,00	
Verzekering algemeen	50,00		29,81		50,00	
Aankoop gereedschappen	300,00		201,75		300,00	
Bankkosten	200,00		208,87		200,00	
Kosten eigen producten	500,00		7.617,68		6.800,00	
Diverse algemene kosten	1.000,00		1.054,93		1.000,00	
<i>Algemene kosten totaal</i>	2.450,00		9.626,04		8.750,00	
<< Winst\Verlies >>		525,00		1.478,63		2.875,00
TOTAAL	13.400,00	13.400,00	17.034,35	17.034,35	17.250,00	17.250,00

TOELICHTING

De verwachte inkomsten en uitgaven zijn geënt op die van 2008 en op te voorziene inkomsten en uitgaven.

De belangrijkste kenmerken zijn:

Evenveel subsidiegelden als in 2008 door nog te ontvangen bedragen van 1.500 euro van De RaboParel en 1.600 euro van de provincie voor de vogelkijkhut en 1.000 euro van het Prins Bernardfonds voor het Libellenboekje.

De electrakosten worden gezien de lagere lasten in 2008 maar gezien de hogere tarieven als gevolg van de gestegen olieprijs in 2008 ongeveer even geschat als in de begroting 2008.

De drukkosten van de Hak-al worden hoger geschat omdat de Hak-als in 2009 waarschijnlijk meer bladzijden zullen tellen dan die in 2008 en in 2007 en omdat de portikosten in 2008 hoger waren dan die in 2007.

In 2010 bestaat de NVWC 35 jaar en om die reden zetten we dit jaar 2.000 euro op zij om dat te kunnen vieren.

In 2009 verwachten minder eigen producten en dus geringere kosten voor die producten. Begin 2009 is wel het project natuurlijke erven gestart.

LEDEN 2008

Het aantal leden is gebaseerd op het laatste ledenbestand in betreffend jaar. De aantallen zijn:

	2008	2007	2006	2005	2004	2003	2002
Lid	311	320	318	304	293	288	283
Abonnee Vogeljaar	10	10	10	10	10	10	10
Erelid	1	1	2	2	2	2	2
subtotaal	322	331	330	316	305	300	295
Pr-lid	50	54	55	54	38	34	33
subtotaal	372	385	385	370	343	334	328
Jeugdlid	10	11	18	15	9	10	8
totaal	383	396	403	385	352	344	336

Het aantal "gewone" leden is 322. Voor het eerst sinds 2002 is er sprake van een (lichte) daling.

PR-leden zijn collega-verenigingen, bibliotheek, gemeente, huisartsen, kranten enz. die vanwege de promotie van de NVWC een gratis Hak-al krijgen. Voor de NVWC vertegenwoordigt dat een waarde van plm. 557 euro (aandeel in de drukwerkkosten (404) en verzendkosten (153).

Voor basisschoolleerlingen is de jeugdgroep opgericht, in de hoop dat zij later ook voeling zullen hebben met de natuur. Momenteel telt die groep 10 leden; het maximale aantal is 15.

Abonnees Vogeljaar zijn leden die via de NVWC een abonnement op dit blad hebben. Het scheelt voor hen in kosten. Het abonnement wordt betaald door de NVWC en verrekend met de contributie van deze leden.

Januari 2009

Yme Jan Bosma

Penningmeester

Natuur- en VogelWacht Culemborg

Green Rangers

5 januari

Uilen en braakballen
met Mirjam Sterk
De Ketelvink

26 januari

Roofvogeltelling
met Camiel Heunks
Lekdijk e.o.

16 februari

Dierenpensioen
bij Lody en Hester van Wiggen
A2-dierenpensioen

8 maart

nestkasten bouwen
met Leo van der Kooy
De Ketelvink

29 maart

zwerfvuil in de Baarsemerwaard
met Gonda Baard
Baarsemerwaard

19 april

Bloemen en planten
met Leo van der Kooy
Baarsemerwaard

10 mei

Inventariseren
met Kars Veling
De Zump

31 mei

Bijen
met Andele Boorsma
Weeshuistuin

21 juni

Kleine beestjes
Karin Verspui
De Zump

6 september

Picknick
De Zump

27 september

Natuurspel
met Gonda Baard
Plantage

25 oktober

Bomen
met Leo van der Kooy
De Plantage

8 november

Stenen zoeken langs de Lek
met Gerdit Greeve
De Baarsemerwaard

29 november

Wintervoedsel en
Snavelvormen
De Ketelvink

De Green Rangers telde op 1 januari 2008 tien leden. Vier leden hebben zich in de loop van het jaar aangemeld, en twee afgemeld. Zes leden hebben de leeftijd van 12 jaar inmiddels bereikt, maar willen voornamelijk graag lid blijven.

Wiel Rutten

Knotwerkgroep

De knotwerkgroep van de NVWC is actief in de winterperiode als het blad van de bomen af is. Gestart wordt er in november met als streven twee werkdagen voor de kerstvakantie en minimaal drie werkdagen in de maanden januari tot begin maart.

De werkverdeling van de werkgroep is eenvoudig. Wim Smits is, naast de vaste motorzager, degene die zorgt voor aanschaf en onderhoud van het materiaal, koffie zetten op de knotdagen en vervoer naar de knotplaats. Harry van de Warenburg verzorgt communicatie met de eigenaren van de bomen, gemeenten, Gelders landschapsbeheer, convocaties en dergelijke. En daarnaast uiteraard de vrijwilligers die hun steentje bijdragen op de knotdagen zelf door de handen uit de mouwen te steken.

De 45 gesnoeide bomen leveren ook nog een kleine subsidie op voor de NVWC. Stichting Landschapsbeheer Gelderland stelt € 3,- per geknotte boom beschikbaar. Daarnaast zijn wij afgelopen seizoen niet alleen fysiek ondersteund door een aantal vrijwilligers van de Rabobank, maar mochten we van hen ook een geldelijke bijdrage voor de NVWC in ontvangst nemen. Daar zijn ondermeer nieuwe beugelzagen van aangeschaft maar ook de nieuwe fietsenrekken bij de Ketelvink.

In november en december 2007 is er gesnoeid op de locatie De Duinen in Beusichem, veertien zware bomen in totaal. Het hout is hier verbrand. Naast de Rabo-vrijwilligers heeft ook de jeugdwerkgroep ondersteuning verleend. De Pikse Boomgaard langs de Beusichemse Dijk heeft een opknopbeurt ondergaan. Onderdeel daarvan was het snoeien van vijftien knotwilgen. Het resthout is later versnipperd door het Waterschap. Bij de Bol, ook langs de Beusichemse Dijk, is een van de twee rijen gesnoeid, zestien bomen. Het hout is verwerkt in houtstapels achter de bomen. Mooie schuil- en broedgelegenheid voor diverse dieren en vogels.

Ook het seizoen 2008-2009 is de werkgroep weer actief op diverse locaties in Culemborg en Beusichem.

Voor meer informatie kun je terecht bij:

Harry van de Warenburg tel. 0345 - 514358
Wim Smits tel. 0345 - 501671

Vogelwerkgroep

In 2008 werden door de vogelwerkgroep in combinatie met de nestkastenwerkgroep weer verschillende activiteiten ondernomen. Door de nestkastenwerkgroep is een eigen verslag opgesteld. De vogelwerkgroep is divers van samenstelling en telt zowel ervaren vogeltellers en vogelonderzoekers als beginnende vogelaars. Door de uiteenlopende activiteiten kan iedereen wel ergens aan meedoen. Het gezamenlijk kijken en genieten van vogels blijft echter voorop staan. Afgelopen voorjaar was er geen duidelijke, gezamenlijke activiteit. Wel wordt er gezamenlijk aan een aantal tellingen bijgedragen en waren verschillende personen met eigen activiteiten bezig. Na lange voorbereidingstijd is dit jaar het waarnemingsscherm op de Kornkade geplaatst. Komend voorjaar wordt er met de steenuileninventarisatie weer een gezamenlijke activiteit opgezet, daarnaast zijn er plannen om ook in het voorjaar te gaan trektellen.

Inventarisatie Everdingerwaard

In het voorjaar van 2008 werden opnieuw de broedvogels van de Everdingerwaard geïnventariseerd. Grote delen van deze uiterwaard zijn de afgelopen jaren vergraven tot nevengeulen en dit jaar werd de laatste hand gelegd aan de inrichting van het gebied. Evenals in 2007 werd het gebied acht keer in de vroege ochtend bezocht en twee keer 's avonds na zonsondergang. In tegenstelling tot vorig jaar werd dit jaar ook het westelijke deel van de Everdingerwaard geïnventariseerd.

In totaal broedden 61 verschillende vogelsoorten in het gebied en werden ruim 300 territoria vastgesteld. Onder de broedende soorten bevonden zich tien soorten van de Rode Lijst (onder meer boomvalk, tureluur en groene specht). Verreweg de meeste territoria bevonden zich in het oostelijke deel van het terrein. Hier broeden naast watervogels als grauwe gans (23), wilde eend (16) kuifeend (8) en meerkoet (14) ook de meeste moerasvogels, waaronder kleine karekiet (21), blauwborst (2) en rietgors (4). In het westelijke deel broeden vooral veel pioniersoorten van slijkgig biotoop: kleine plevier (2), kluut (6) en tureluur (11) en weidevogels: grutto (1), Kievit (6), scholekster (4) en graspieper (7). De kribben van de Lek worden als broedplek gebruikt door grauwe ganzen, brand ganzen en Nijl ganzen.

In het oostelijke deel van het terrein was het totaal aantal broedende soorten precies gelijk met het aantal in 2007. Het totaal aantal vastgestelde territoria was in 2008 wel iets lager

(215 t.o.v. 249 in 2007). Enkele water- en moerasvogels zijn sterk in aantal afgenomen (onder meer blauwborst) of niet meer waargenomen (waterral). Daar staan enkele nieuwkomers tegenover, waaronder kwartel en bosuil. Het aantal grauwe ganzen is ongeveer gelijk gebleven.

Opvallend voor de situatie in 2008 was dat het waterpeil in het oostelijke deel van het terrein eind april in een paar dagen tijd enkele decimeters omlaag werd gezet. Gezien het flauwe talud van het gebied betekende dit op sommige plaatsen een verplaatsing van de waterlijn over enkele tientallen meters. Het is mogelijk dat deze ingreep midden in het broedseizoen nadelige effecten gehad heeft op moerasvogels en dat daardoor in 2008 het aantal territoria van de blauwborst en rietgors halveerde ten opzichte van 2007 en helemaal geen waterrallen meer werden waargenomen. Het gebied tussen beide strangen kwam na de verlaging van het waterpeil plas dras te staan. Futen en meerkoeten hebben hier later in het seizoen nesten gebouwd.

Trektellen in 2008; twee grote veranderingen

Het trektellen onderging in 2008 op twee vlakken een ingrijpende wijziging. Normaal gesproken telde de werkgroep in het najaar van het eerste weekend van augustus tot het laatste weekend van november, iedere zaterdag van een half uur voor tot twee uur na zonsopkomst. Gestimuleerd door de mooie aantallen en enthousiaste berichten van andere trekposten op het onvolprezen www.trektellen.nl hebben we in 2008 voor het eerst ook in het voorjaar enkele malen geteld. Bovendien hebben we in het najaar vaak langer dan de normale 2,5 uur en ook op meer dagen dan alleen zaterdag geteld. Al met al hebben we door deze wijzigingen flink wat meer teluren gemaakt. Kwamen we in de voorgaande jaren aan 40 à 50 uur per jaar, in 2008 stakte de teller pas bij 70 uur en 22 minuten. En dan hebben we het alleen nog maar over de tellingen die zijn ingevoerd op trektellen.nl. Er zijn daarnaast nog enkele tellingen uitgevoerd (met name in augustus), die ons eigen archief ingaan.

In het voorjaar telden we, na een onofficiële aftrap op 23 april door Arjan Brenkman (die meteen een ortolaan had), op 27 april en 4 mei. De telling op 27 april was meteen spectaculair. Naast een mogelijke roodkeelpieper hadden we een

grote pieper, een nieuwe soort voor onze post. De kans is groot dat er ook in het voorjaar van 2009 verschillende keren geteld gaat worden in de Redichemse Waard.

In het najaar kwamen de tellingen door vakantie- en verhuisperikelen van de coördinatoren (Louis van Oort en Paul van Veen) wat moeizaam op gang, maar vanaf september werd weer iedere week minstens één officiële telling van 2,5 uur uitgevoerd.

Enkele hoogtepunten waren: de tweede roodkeelpieper, de tweede koekoek ooit in het najaar, de vierde blauwe kiekendief sinds 2000, in totaal drie smellekens (ook een record), een telpostdagrecord koperwiek (1485) en bonte strandloper (8), de eerste zilverplevier sinds 2000 en de eerste slechtvalken en ijsgors sinds 2005. Ter plaatse waren vrijwel het hele seizoen de ijsvogel, haviken en grote zilverreigers. Laatstgenoemden hebben in De Heul hun slaapplaats. Ook met enige regelmaat: paap, roodborsttapuit, dodaars, matkop en groene specht.

Alle geïnteresseerden krijgen na afloop per e-mail een verslagje van vrijwel iedere telling. Ook wordt op deze manier aangekondigd wanneer er wel en niet geteld wordt. Wie nog niet op de trektemaillijst staat, kan zich aanmelden via Lvanoort@planet.nl. Overigens is iedereen die wil komen meetellen op de post, altijd van harte welkom.

Minder buizerds bij roofvogeltelling

Ieder jaar telt de NVWC in het laatste weekend van januari de roofvogels in haar werkgebied. Op 26 januari 2008 hebben elf volwassenen en de jeugdgroep (8-12 jaar) van de NVWC in verschillende groepen het gebied doorkruist. Deze jaarlijkse roofvogeltelling leverde dit keer 95 buizerds op. Daarmee zat deze soort duidelijk onder het gemiddelde van de afgelopen tien jaar. De wind was daarbij mogelijk een factor. Voor torenvalk was dit met achttien stuks een gemiddelde telling, terwijl sperwer met vijf stuks wat onder het gemiddelde zat. Verder werden ook twee haviken gezien. Opvallend was dat deze keer ook een steenuil en ransuil zijn waargenomen, hetgeen zelden gebeurt tijdens de roofvogeltelling. De telomstandigheden waren goed, althans wat zicht betreft, omdat het grootste deel van de telling onder zonnige omstandigheden verliep. Wel was het bijzonder winderig (windkracht 5-6), hetgeen er waarschijnlijk toe heeft bijgedragen dat er minder buizerds zijn gezien dan gebruikelijk. Die houden zich dan wat minder op in het open veld, waar ze doorgaans op heiningpaaltjes te vinden zijn. In de beschutting van bosjes, waar ze met slechter weer gaan zitten, vallen ze minder op.

Naast de roofvogels werden nog andere leuke vogelsoorten gezien als de steeds minder zeldzaam wordende grote zilverreiger (vier stuks), grote gele kwikstaart (drie), grote zaagbek (twee) en waterpieper (twee).

Vlielandweekend 17, 18 en 19 oktober 2008: drama en mysterie

In de verte zijn de contouren van het dorp vaag zichtbaar. Maar het voelt alsof de bewoonde wereld ver weg is. Rondom ons strekt zich het leigrijze wad uit in al zijn weidsheid. Het lichtere grijs van de hemel wordt weerspiegeld in de plassen water her en der. Duizenden en nog eens duizenden vogels zijn aan het foerageren, poetsen zich of staan op één poot te slapen. Van tijd tot tijd verheft zich een wolk van vogels in de lucht, om even later op dezelfde plek weer neer te strijken. Het is rustig en stil maar dat is voor een deel schijn; we zitten in de luwte van een duin. Wie opstaat heeft direct het gebulder van de eeuwige Waddenwind weer in de oren. Uit de wind is er ruimte voor het gemammel van thermoskannen thee en koffie en voor het geknisper van boterhamzakjes. We genieten van het schouwspel van een groepje kluten dat heen en weer vliegt boven het wad. Een elegant ballet in zwart en wit. Dan, boven onze hoofden, alarmeert een tureluur. Het vliegbeeld van de reden voor zijn roep is onmiskenbaar. Een slechtvalk! Hij kiest positie boven de kluten. Wint nog wat hoogte. Lijkt dan een fractie van een seconde stil te staan in de lucht, vouwt zijn vleugels naar achteren, en duikt neer op de kluten. De kluten wijken uit, de slechtvalk maakt een paar ongelooflijke zwenkingen, maar grijpt mis. Dan gaat hij weer omhoog. Klimt opnieuw tot boven de compacte zwerm kluten, en duikt dan opnieuw. Hij weet één kluut uit de zwerm te isoleren. Zigzaggend en draaiend, de valk vlak achter zich, probeert de kluut de dood te ontlopen. Met onze kijkers zien we hoe de kluut in het water terechtkomt, de vleugels gespreid. Als de slechtvalk weer terugkomt duikt de kluut zelfs onder. Eén keer, twee keer weet de kluut zo aan de valk te ontsnappen. De kluut redt er zich het vege lijf mee. De valk geeft het op.

Het is dan onze tweede dag op Vlieland. Acht leden van de vogelwerkgroep namen op vrijdag de eerste boot naar het eiland. In het donker vertrokken we uit Culemborg. Op de Afsluitdijk zagen we de zon opkomen. En op het bovendek van de veerboot trotseerden we wind van een kracht die we in ons knusse hoekje van de Betuwe niet gewend zijn. In het zeegat tussen Vlieland en Terschelling kwam daar nog een flinke zeegang bij. Maar de lezer kan gerust zijn: Vlieland was al deze ontberingen waard. Allereerst was daar de hartelijke ontvangst door de schoonouders van Gerrit Jan Klop. En natuurlijk waren er de vogels. Het krioelde op het eiland van

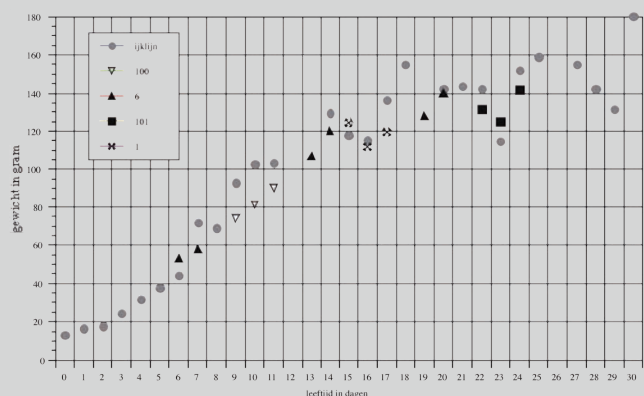
de lijsters. Ze waren er zodra we 's ochtends bij het krieken van de dag het appartement uit stapten, klaar voor een dag vogels kijken. Het ijle 'schrieie' van koperwieken, het lichte tikken van zanglijsters. Er was geen duindoornstruik waar ze niet in zaten. Het eerste 'rondje dorp' begon al goed met een velduil in de Oostervallei. Terug bij de jachthaven kwam een smelleken overvliegen. De eerste slechtvalk van het weekend zagen we ook tijdens dat eerste rondje, vanaf het Vuurboetsduin. De tweede dag ging het richting Kroonspolders. Op weg daarheen werden we, nog onwetend van het schouwspel dat ons te wachten stond, getraakteerd op een vrolijk tinkelend groepje baardmannetjes. Op de terugweg trakteerden we onszelf op appeltaart met cranberrysaus bij het Posthuis. Op de ochtend van de derde dag waren er nog spannende momenten op de hellingen van het Vuurboetsduin. Het was een 'vreemd roepje' dat de aandacht trok. Zo'n 'vreemd roepje' laat, zeker op Vlieland midden in het trekseizoen, vogelaarsharten sneller slaan. Minutieus werden de takken van de sparren langs het pad afgespeurd op het balletje veren en dons dat dat heeft veroorzaakt. 'Waar zit 'ie?' 'Ehh... die boom links achter die eerste, hiervoor, en dan net boven die dikke zijtak rechts. O wacht, nu vliegt 'ie naar die boom daar weer achter...' Wat het nou was? We weten het niet. Natuurlijk is dat jammer. Misschien was dit net die soort geweest... Maar de honderdenvijfde soort van dat weekend blijft een vraagteken op de lijst. Een reden tot klagen is dat allerminst. Zo'n vleugje mysterie voegt alleen maar iets toe aan een heerlijk herfstweekend vol beleving.

Steenuilinventarisatie Lekdijk

Afgelopen voorjaar zijn opnieuw de steenuilen langs de Lekdijk tussen De Duinen en Fort Everdingen geïventariseerd. In tegenstelling tot vorig jaar zijn dit jaar de drie benodigde inventarisatieronden volledig verricht. Echter, het totaal aantal vastgestelde territoria bedroeg slechts 18 tegen 22 in 2007 en 28 in 2006. Vooral tussen de Kerswerf en De Duinen lag het aantal territoria aanzienlijk lager dan in voorgaande jaren, terwijl tussen de Weidsteeg en het Bakelbos het aantal territoria min of meer stabiel bleef. Natuurlijk kunnen er altijd territoria gemist worden, omdat vogels weigeren te reageren wanneer met een geluidsdrager de territoriumroep van de steenuil wordt afgedraaid. Dit geldt in ieder geval voor een broedpaar in de Redichemse Waard. We gaan in ieder geval in 2009 nader kijken naar de teruggang van de steenuilen tussen de Kerswerf en De Duinen en proberen hieraan iets te doen. Van vijf broedparen kon informatie over het broedsucces worden vastgesteld: ze bleken alle drie jongen te

hebben. Het broedsucces bedroeg in 2008 gemiddeld dus drie jongen tegen minstens 1,8 jong per broedpaar in 2007. Hiermee was het broedsucces gelijk aan het broedsucces in 2006 toen ook gemiddeld drie uitgevlogen jongen per nest werden vastgesteld. Bij vier nesten konden de jongen geringd worden. De jongen waren gezond en goed op gewicht. Dit wordt in het onderstaande figuur weergegeven. Met grijze stippen is het gemiddelde gewicht van steenuiljongen in de Achterhoek weergegeven. De jongen bereiken op een leeftijd van ongeveer 20 dagen een gewicht van ongeveer 140 gram en in de volgende 20 dagen neemt dit nog maar 20 gram verder toe. De gewichtsmetingen van "onze steenuilen" liggen goed op de lijn van de steenuilen in de Achterhoek. De jongen van territorium 6 zijn zelfs drie keer gemeten en groeien keurig op. De vogels van territorium 101 waren mogelijk wat licht. Deze nestkast was erg smerig en stonk sterk naar ammoniak. Mogelijk waren deze omstandigheden ongunstig voor de jongen.

figuur 1. Relatie tussende leeftijd en het gewicht van de jongen

Figuur 1. Relatie tussen de leeftijd van de jongen in het gewicht van de jongen van vier legsels in 2008. Het nummer geeft het territorium aan. Tevens is de gemiddelde groeicurve van jonge steenuilen in de Achterhoek afgebeeld (Stroeken & Van Harxen 2000). Bij twee van de vier nesten waarvan de jongen geringd zijn, werden ook de vrouwtjes op de nesten aangetroffen. Beide waren al in voorgaande jaren geringd. Het vrouwtje van territorium 1 was zowel op 24 mei als op 10 juni aanwezig en werd beide keren gewogen. Bij de eerste meting was het gewicht 195 gram en bij de tweede meting 141 gram. In ruim twee weken had ze 54 gram aan gewicht verloren, terwijl het gemiddelde gewicht van vrouwtjes begin juni ongeveer 180 gram is. Dit geeft aan hoe zwaar het grootbrengen van een nest jongen kan zijn. Als het gewicht nog 15-20 gram verder terugloopt komt de overleving zelfs in gevaar.

Bij de inventarisaties kwamen we ook nog andere soorten uilen tegen. In totaal werden vier paren bosuilen langs de dijk vastgesteld. Van twee paren vlogen in ieder geval jongen uit. Ook werden er vier territoria van ransuilen langs de dijk vastgesteld. Komend jaar hopen we ook de jongen van enkele bosuilparen langs de dijk te ringen.

Ijsvogels in het werkgebied

We hebben een goed jaar gekozen om te kijken naar het voorkomen van de ijsvogel in het werkgebied van de NVWC. Over de 150 waarnemingen (van ook vaak meerdere exemplaren) door meer dan dertig verschillende waarnemers. Veel waarnemingen komen van dezelfde gebieden langs vooral Lek en in mindere mate Linge en nog weer minder uit het landelijk gebied. Dit is niet verwonderlijk gezien zowel voorkomen

als waarnemersdichtheid. In de uiterwaarden van de Lek en langs de Linge is een waarneming van de ijsvogel bijna vaste prik geworden. In totaal zijn in ieder geval zo'n 6-8 territoria vastgesteld. Gezien de koude aan het eind van het jaar en begin 2009, is het interessant te kijken wat het komend jaar met de ijsvogelstand gebeurt. Mijn eerste berichtje over de ijsvogel schreef ik in januari, 'gestoord' door een langsvliegende ijsvogel, tijdens het schrijven van dit stukje probeert een ijsvogel de koude te doorstaan in een wak in de sloot naar huis. Over de ijsvogel zal een uitgebreider verhaal voor de Hak-al worden geschreven.

Punt Transect Telling – Regulieren

Hoewel de weermannen onheilspellende koude en misse-lijk makende gevoelstemperaturen voorspelden, viel het allemaal reuze mee. Vogeltechnisch viel het mee en ook tegen. Tegenvallend waren de aantallen lijsters (1 kramsvogel en 1 koperwiek en een handvol merels), de afwezigheid van kleine of wilde zwanen en vrij weinig ganzen (ca 1500 kolgans rond de Molenkampen). Aantallen roofvogels, met name buizerd en torenvalk, waren ook laag. Meevallers: 2x havik in de regulieren en op de plas van de Molenkampen 175 wintertaling en 1 vr Nonnetje. Buiten de telpunten om nog enkele waterpiepers, 3 witgatjes, 2 x witte kwikstaart, 1 vr blauwe kiekendief, 1 x ijsvogel.

Riviervogeltelling

Ook dit jaar zijn van januari tot en met april en van september tot en met december maandelijks weer de rivierentellingen gehouden. Over het algemeen gaan zo'n 4-6 mensen mee, met af en toe een uitschieter naar beneden. Qua waarnemingen zijn het natuurlijk de mooie groepen ganzen, leuke aantallen eenden en een aantal krenten in de pap die de telling de moeite waard maken. Enkele keren zijn sneeuw- ganzen gezien (altijd weer verdacht), een tweekant visarenden en vijf bruine kiekens in het geweldige trekweekend van 13-14 september, 23 lepelaars, de steeds vaker waargenomen grote zilvers en bijna elke telling een slechtvalk (twee of drie in oktober).

Een paar nieuwtjes over het afgelopen jaar. Er is veel ophef over het afmaken van zomerganzen, ook hier langs de rivier is dat gebeurd. Het lijkt erop dat dit is terug te zien in de aantallen ganzen, hoewel hier ook het zachte najaar een rol in kan spelen. Sinds september worden grote groepen ganzen op kaarten ingetekend, dit ten behoeve van (evaluatie van) gebiedsgericht beleid door SOVON en beheersovereenkomsten met boeren. In oktober en november is er een grote internationale steltloper telling waar de rivierentellingen in meedraaien, deze soorten worden standaard door NVWC geteld. Verder zijn de NVWC-rivierentellingdata gebruikt

voor een ecologische rapportage door Bureau Waardenburg voor de besluitvorming rondom de plannen voor een extra Lekaftakking vanaf de jachthaven richting zandafgraving (die voor de zomer al voor veel ophef rondom Culemborg hebben gezorgd). Guido, Theo en Marcel hebben die data bij elkaar geschraapt. Het komende jaar gaan we de tellingen van de afgelopen jaren uitwerken voor een artikel in de Hak-al.

Gierzwaluwtelling Kasteel Waardenburg

In 2007 is de renovatie van kasteel Waardenburg van start gegaan. De start hiervoor werd gegeven door het plaatsen van twee gierzwaluwkasten. De werkzaamheden worden kritisch gevolgd, omdat onder de dakpannen van het te renoveren dak al jarenlang gierzwaluwen broeden. Zowel in juni en juli 2007 is door leden van de vogelwerkgroep bij het kasteel waargenomen. Ook is de zolder tijdens de open monumentendag bezocht en is met de opzichter van de renovatie gesproken. Tijdens de periode met eieren werden slechts een dertigtal invliegopeningen vastgesteld, maar in juli (in de jongentijd) werd op ruim zeventig plaatsen het invliegen van gierzwaluwen vastgesteld. In de winter van 2008 is de renovatie van het dak afgerond, waarbij bij een deel van het dak aan de noordzijde rekening is gehouden met de gierzwaluwen door ruimte tussen het dakbeschoot en de pannen te houden, waarachter nestkasten zijn geplaatst. In totaal worden zo'n 120 kasten geplaatst. Van de vijftig kasten die gecontroleerd konden worden, waren er vijftien bezet. Volgens de beheerder waren er in totaal zo'n 35 bezet, alle aan de buitenzijde. In 2007 zaten ze ook aan de binnenkant, maar waarschijnlijk als gevolg van de bouwwerkzaamheden, zijn deze niet gebruikt. Tevens zijn in de toren gierzwaluwkasten ingemetseld, d.w.z. er zijn plavuizen met een gat erin voor gaten in de toren geplaatst, deze zijn niet gebruikt. Aan de overige zijden van het kasteel zijn prachtige koperen dakgoten direct onderaan het dak bevestigd, waardoor deze delen onbruikbaar zijn geworden voor de gierzwaluwen. In juli 2008 is opnieuw bij kasteel Waardenburg waargenomen. Op 42 plaatsen zijn invliegende gierzwaluwen waargenomen. Hierbij werd alleen gebruik gemaakt van het deel met het aangepaste dak. De ingemetselde kasten werden niet gebruikt. In ieder geval is kasteel Waardenburg ten dele behouden gebleven als broedplek voor de gierzwaluw. Komende zomer gaan we vast weer een keer kijken en zullen we proberen met de nieuwe bewoners te regelen dat we de zolder mogen bezoeken.

Kwartelkoningtelling 2008

Net als in voorgaande jaren zijn er in 2008 rond eind mei en eind juni roepende kwartelkoningen in Nederland geteld. Door de NVWC zijn er rond die tijd ook weer, langs de zuidkant van de Lek, tussen Culemborg en Wijk bij Duurstede 's avonds tegen schemering tellingen verricht. Helaas waren er wederom geen waarnemingen van roepende kwartelkoningmannetjes. Er zijn in deze periode ook geen meldingen hiervan geweest in de rest van ons werkgebied.

Resultaten van de landelijke tellingen van 2008: het leek heel even een mager jaar te worden voor heel Nederland, maar uiteindelijk werden er toch meer dan 200 kwartelkoningen gehoord, het dubbele van de populatie in de daljaren 2004-2006. De verspreiding week echter nogal af van het gebruikelijke beeld. Bijna 40% van alle kwartelkoningen vestigde zich in het IJsseldal, ditmaal niet alleen in het gebruikelijk goede traject tussen Deventer en Zwolle, maar ook juist in het zuidelijke stuk tussen Zutphen en Arnhem. Normaal gesproken herbergt het hele rivierengebied ongeveer 40% van de Nederlandse kwartelkoningen, al springt de IJssel er wel steevast uit als beste rivier. Hier ligt een groot aantal geschikte hooiland-

percelen van Staatsbosbeheer en wordt al sinds 1998 bij het beheer rekening gehouden met kwartelkoningen. Elders langs de rivieren (Rijn en Waal) werden dit jaar maar mondjesmaat kwartelkoningen waargenomen, waaronder in de Ooijpolder en in de Amerongse Bovenpolder. Nog opmerkelijker: in het bolwerk in het Groningse Oldambt werden slechts zes territoria vastgesteld, waarvan maar twee daadwerkelijk in een akker. Een dergelijk klein aantal werd tot dusverre alleen gehoord op het dieptepunt van de Nederlandse populatie, rond 1990. Het heeft er alle schijn van dat akkers dit jaar niet erg in trek waren. In grote delen van Noordoost-Nederland heerste sinds half april extreme droogte (neerslagtekort plaatselijk 200mm), wat mogelijk doorwerkte in de beschikbaarheid van voedsel (slakjes, wormen) voor de akker-kwartelkoningen. Dankzij de bereidwillige medewerking van een groot aantal terreinbeheerders en boeren kon voor meer dan 90% van de vestigingen in hooilanden worden afgesproken het maaien uit te stellen tot 1 augustus. Langs de IJssel en langs de Vecht wordt een aantal percelen speciaal voor kwartelkoningen zelfs tot 1 september niet gemaaid. Veldwerk in 2007 heeft laten zien dat niet alleen kwartelkoningen, maar ook andere late broedvogels, libellen en sprinkhanen van zulke laat gemaaide percelen profiteren.

Project vogelhut/kijkscherm Beusichemse Waard

Uit m'n aantekeningen blijkt dat we in 2003 voor het eerst in onze Vogelwerkgroep gesproken hebben over een vogelkijkpost aan de Koornkade in de Beusichemse Waard. Liefst vijf jaar heeft het geduurd voordat het kijkscherm gerealiseerd kon worden. Aanleiding voor dit idee was dat door het proces van dijkverzwaring en ontgroning van de uiterwaarden in de Beusichemse Waard een ca veertig ha groot gevarieerd vogelrijk pioniersgebied was ontstaan. Leuk toch zo'n eigen NVWC vogelkijkpost vonden we. Dat blijkt nu ook voluit gezien de vele waarnemingen, maar daarover later. Er kwam heel wat meer bij kijken dan we voorzagen. De gronden bleken van een beleggingsmaatschappij met alleen een postbusnummer; er bestond ergens een beheersplan waarin een beperkte toegankelijkheid geregeld was, we kregen te maken met Rijkswaterstaat, Waterschap Rivierenland en de Gemeente Buren. De Koornkade is niet zomaar een zomerdijkje maar een gereglementeerde dijk met een waterkerende functie en dan mag er een heleboel niet. Zo mag er niet in de zijkanten iets ingegraven worden en werd een aanberming nodig. Het eerste ontwerp hield daar onvoldoende rekening mee en moesten we terugtrekken. Vervolgens werd er een ontwerp gemaakt dat achteraf nogal arbeidsintensief bleek maar goedgekeurd werd en waaraan we ons dus moesten houden. Maar "de aanhouder wint" en soms ontstaan er meevallers. Gelders Landschap bleek een perceel grond gekocht te hebben en door de geplande locatie tien meter westwaarts op te schuiven konden we daar prima terecht. De materiaalkosten voor het eigenlijke kijkscherm bedroegen maar zo'n 750 euro's. Low cost en met vrijwilligers bouwen dat was het uitgangspunt en dat lukte voortreffelijk. Diverse leges kostten ca €900,- en de aanberming van de Koornkade met ca 30 kubieke meter grond ca €950,=. Gelukkig kon het overgrote deel van kosten via subsidie van de Rabobank en een bijdrage van de Milieu Werkgroep Buren worden gedekt. Al met als konden we in het voorjaar 2008 aan de slag en het lukte om in de zomer ons kijkscherm te plaatsen, hufterproof en stormbestendig, want naar het westen ligt het volledig open. In het totaal bleken de werkzaamheden zo'n 130 dagdelen in beslag te nemen. Een man of drie, vier hebben heel wat dagdelen werk verzet. Op de laatste zaterdag waren we met een achttal NVWC'ers en ronden we de klus af met een feestelijke picknick.

Overige activiteiten

Door de vogelwerkgroep zijn verder excursies naar Zeeland, de Zouwe Boezem en Oostvaardersplassen georganiseerd en

tellingen verricht van de broedparen huiskwaluwen in Culemborg, stadsvogels (in het kader van project MUS), roeken in Culemborg en het aantal ooievaarsnesten in het werkgebied. Ook de Baarsewaard is dit jaar geïnventariseerd.

Plannen voor 2009

Geef de boerenzwaluw een steun in de rug

Voor het volgend jaar gaat er binnen de vogelwerkgroep van de NVWC een kersvers SOVON vogelonderzoek van start. In de hoofdrol niet minder dan de boerenzwaluw. Het gaat niet goed met onze voorjaarsbode. De soort staat op de rode lijst, met het kenmerk "gevoelig". Een terugloop van 50-75% in de afgelopen veertig jaar. In het algemeen weten wij onvoldoende van de boerenzwaluw om deze als soort goed te beschermen, daarom dit onderzoek. De vogelwerkgroep wil hoog inzetten. De tellingen gebeuren in principe in de periode 1 juni-15 juli. In 2009 worden in een vast gebied tweemaal de bewoonde zwaluwnesten geteld in minstens zes verspreid liggende telgebieden. Tevens willen wij de vogels gaan ringen. In 2010 doen wij dit opnieuw maar nu breiden we de telling uit door het legbegin en broedsucces vast te leggen. Vanaf 2011 breiden we het onderzoek nog eens uit door het volgen van de overleving van de volwassen broedvogels en hun dispersie (uitzwerfen van juvenielen nadat ze zelfstandig zijn geworden). Dan vangen en ringen wij op vaste locaties de volwassen vogels met behulp van een mistnet.

Marcel Kok

Insectenwerkgroep

De insectenwerkgroep van de NVWC bestaat uit zo'n tien actieve leden; hun activiteiten variëren van insecten kijken en fotograferen tot het meedoen aan inventarisaties en landelijke tellingen.

Het meest heuglijke feit van 2008 liet op zich wachten tot in december, want toen kwam het boekje 'Libellen tussen Lek en Linge' van de drukker. De leden van de insectenwerkgroep zijn daar jarenlang zeer druk mee geweest, maar het resultaat mag er dan ook zijn. Een schitterend boekje, waar menig streekgenoot van zal genieten.

Opmerkelijk

Na de overvloed van nieuwe libellensoorten in de afgelopen jaren, kunnen we voor 2008 toch weer een nieuwe soort aantekenen: een zuidelijke keizerlibel in de Goilberdingerwaard. De drie nieuwe soorten van 2007 werden ook in 2008 aangetroffen. De vuurlibel, in 2007 waargenomen bij Fort Everdingen en in de Baarsemwaard, werd in juni 2008 ook in flinke aantallen op het Tichelterrein gezien. Ook de tengere grasjuffer liet zich in mei en juni weer op verschillende plekken langs de Lekdijk zien. In juni werd een aantal ei-afzettende bruine korenbouten gemeld. Een van de nieuwkomers van 2006, de vroege glazenmaker, werd ook op verschillende plekken waargenomen.

Eerste vlinderwaarnemingen waren er ook in 2008, allemaal nachtvlinders. Zo werd de donkergroene korstmosuil, die alleen in het zuiden en het oosten van het land voorkomt, tijdens de Nationale Nachtvlindernacht van 28 augustus aangetroffen. De najaarsspanner werd in november tweemaal waargenomen in Geldermalsen.

Andere bijzondere waarnemingen betroffen tweemaal een bruin blauwtje. Deze soort is nog maar enkele malen gezien in het werkgebied

Monitoren

Het monitoren van dagvlinders en libellen is het langdurig, meerdere jaren achter elkaar, volgen van deze dieren door in het vliegseizoen regelmatig alle exemplaren langs een vaste route te tellen. Dit gebeurt wekelijks (vlinders) of om de week (libellen) en wordt altijd op dezelfde manier uitgevoerd. Omdat overal in Nederland zo geteld wordt, kan nagegaan worden hoe de vlinder- en libellenstand in Nederland zich ontwikkelen en kunnen we ook de Culemborgse gegevens beter interpreteren.

Libellen

In 2008 zijn libellenroutes gelopen in de Zump, de Regulieren, het Tichelterrein, de Baarsemwaard en de Goilberdingerwaard. De laatste twee routes zijn in 2008 nieuw uitgezet, nadat de 'oude' routes in de Baarsemwaard vanwege de hoge oevervegetatie niet meer gelopen konden worden. In de Regulieren is een nieuwe groene-glazenmakerroute uitgezet. Hoewel de groene glazenmaker nog niet voorkomt in de Regulieren, verwachten we hem daar in de komende jaren. De vroege glazenmaker is weer in de route in het Tichelterrein gezien. Dit jaar vlogen er veel vuurjuffers tijdens het lopen van de routes. De smaragdlibel en de glassnijder zijn, net als de jaren ervoor, in 2008 in het terrein waargenomen. Alle routes zijn goed gelopen.

Dagvlinders

Er worden vier monitoringroutes gelopen: in de Zump, in de Baarsemwaard over de zomerdijk en langs de spoordijk, en in de Regulieren. De routes zijn in 2008 ondanks de niet optimale weersomstandigheden toch redelijk goed gelopen. Het was landelijk absoluut geen goed vlinderjaar in 2008 en dat is ook in de door ons getelde routes goed te zien. De meeste soorten werden minder gezien dan in de voorgaande jaren en voor soorten die altijd al schaars zijn, betekent dit gauw dat ze helemaal niet meer gevonden worden.

De route langs de Spoordijk in de Baarsemwaard had dit jaar bijvoorbeeld geen atalanta, distelvlinder en zwartsprietdikkopje meer. Wel werden icarusblauwtje en argusvlinder er nog gespot. De situatie op de zomerdijkroute in de Baarsemwaard was nog minder. Wel werden er hier nog enkele zwartsprietdikkopjes en icarusblauwtjes geteld. De Zump was tamelijk rampzalig in 2008. Behalve het icarusblauwtje is er geen enkele soort meer gezien dan vorig jaar. Bruin zandooje en argusvlinder waren er nog wel, maar een waarneming in twintig tellingen maakt je niet hoopvol voor de toekomst. De Regulieren was dit jaar wellicht de meest vlinderrijke route. De 627 getelde bruine zandogen zorgden daar natuurlijk wel voor. Het gigantische aantal van 1448 uit 2007 werd bij lange na niet gehaald, maar 2008 is wel het tweede jaar ooit voor het bruin zandooje op deze route. Ook het groot dikkopje, een buitengewoon zeldzaam vliedertje in het werkgebied van de NVWC, deed het heel redelijk met 24 waargenomen vlinders. Ook in de Regulierenroute trouwens

waren er soorten die in 2008 helemaal niet zijn gezien, zoals kleine vuurvlieder en icarusblauwtje.

Nachtvinders

De werkgroep heeft ook in 2008 weer veel tijd besteed aan 'nachtvlinders': er werden zes avond- en nachtsessies gehouden, van april t/m september/oktober in het Tichelterrein. De nachtvindersessie van 23 mei was het meest succesvol tot nu toe met 100 exemplaren verdeeld over 30 soorten. Veertien bezoekers genoten hiervan mee. Opvallend was dat we in 2008 in totaal 59 soorten vonden tegenover 87 in 2007. Hiervan waren er acht nieuw voor dit gebied. Opmerkelijk dat ook de nachtvinders een minder jaar hadden, net als veel dagvlinder- en libellensoorten. Voor veel insectensoorten was 2008 met zijn vele nattigheid dus niet optimaal.

Op 29 augustus 2008 hield de Vlinderstichting de Nationale Nachtvliedernacht. In Culemborg was de NVWC actief door de vlinderlamp neer te zetten in de wijk Eva-Lanxmeer. Ook werd er speciale stroop gesmeerd. Dit evenement trok zo'n 40 belangstellenden en de oogst was maar iets kleiner dan op 23 mei. Een uitgebreid verslag met foto's verscheen in de Hak-al.

Werkgroepactiviteiten

Veel tijd werd besteed om het boekje "Libellen tussen Lek en Linge" af te ronden. Het boekje is op de nieuwjaarsreceptie 2009 gepresenteerd.

Excursies

Naast de hierboven genoemde nachtvliedernactiviteiten, hield de insectenwerkgroep twee excursies: een libellenexcursie in de Regulieren (9 augustus) en een spinnenexcursie in de Baarsemwaard (18 september). Van beide excursies verschenen verslagen in de Hak-al.

In augustus heeft een lid van de insectenwerkgroep een groep kinderen van de naschoolse opvang in de Evawijk begeleid bij een excursie. Ondanks het sombere weer werden er enkele juffers gevonden. De als voorbeeld meegebrachte libellenhuidjes vonden gretig aftrek.

Green Rangers

In 2008 was er een jeugdexcursie naar de Zump, waar insecten werden gevangen en nagetekend. Ook werd geprobeerd de insecten op naam te brengen.

Vliedervakantiefoto / diaopnaambrengavond

Door omstandigheden is deze altijd boeiende avond in 2008 niet doorgegaan. De belangstellenden bewaren hun puzzelplaatjes nu tot het volgend jaar, wanneer de avond natuurlijk gewoon weer op het programma staat.

Publicaties en lezingen

De insectenwerkgroep was ook in 2008 weer nadrukkelijk aanwezig op de NVWC-site. De waarnemingen van 'eerstelingen' zijn voorzien van foto en achtergrondinformatie. Naast vlieders en libellen zijn dit jaar ook relatief veel foto's van andere insectensoorten geplaatst.

De insectenwerkgroep heeft in 2008 met name in de laatste twee Hak-als van het jaar gepubliceerd:

Hak-al 4 - *'Op jacht naar de groene glazenmaker', excursieverslag, 'Waarneming van boomkrekkel in Culemborg', 'Koperuil en goudvenster - Insectenanekdoten' en 'Veel bezoekers nog meer vlieders tijdens nationale nachtvliedernacht'.*

Hak-al 5 - *Een herfst vol spinnen en paddenstoelen, excursieverslag.*

In de NVWC-lezing van 17 oktober werd een voorproefje gegeven van de libellen die beschreven worden in het boekje 'Libellen tussen Lek en Linge'.

Plannen voor 2009

De insectenwerkgroep organiseert in 2009 een drietal excursies: op 30 april oranjetipjes zoeken in de Regulieren, op 30 mei een excursie naar het Tichelterrein en op 12 september spinnen zoeken in de Baarsemwaard. Tijdens de grote manifestatie C4real, die in mei wordt gehouden, zal de insectenwerkgroep de hele wijk Lanxmeer gaan onderzoeken op libellen en waterkwaliteit. Het net uitgekomen boekje kan daarmee prachtig in de praktijk gebracht worden. De insectenwerkgroep zal ook weer in de Evawijk meedoen met de Nationale Nachtvliedernacht op 28 augustus. De nachtvliedernavonden worden ook zeker voortgezet.

Welkom

Iedereen die geïnteresseerd is in insecten is van harte welkom bij de werkgroep. Kennis is niet noodzakelijk, interesse en enthousiasme voor insecten wel. Geïnteresseerden kunnen contact opnemen met Rob van de Haterd (0345-522582, robrob@zonnet.nl).

Rob van de Haterd

Werkgroep wintervoeding vogels

Zoals vaker gememoreerd, heeft het weer uiteraard een grote invloed op de werkzaamheden van de werkgroep; het is zelfs bepalend. 2008 is inmiddels het twaalfde warme jaar op rij. Het staat op een gedeelde negende plaats in de rij van warmste jaren sinds 901. Regelmatige waarnemingen worden gedaan sinds 1706. In De Bilt is de jaargemiddelde temperatuur uitgekomen op 10,6 °C, tegen een langjarig gemiddelde van 9,8 °C. Met uitzondering van september, oktober en december lag de gemiddelde temperatuur in alle maanden boven het langjarig gemiddelde. Vooral in januari en mei (de warmste bloeimaand in ruim een eeuw) was het opmerkelijk warm. Op 29 december daalde de temperatuur in Woensdrecht tot -9,2 °C; de landelijk laagste temperatuur van het afgelopen jaar. (bron: KNMI)

Wintervoeding

Vorig jaar schreef ik nog "Sinds Al Gore het de wereld duidelijk heeft gemaakt met zijn An Inconvenient Truth¹, kan het niet ontkend worden, dat het ernstig mis is met ons klimaat. De gevolgen van de klimaatverandering hebben ook hun effecten op de winters van Nederland." Het lijkt door de reeks van "hogere" wintertemperaturen ieder jaar dat geen wintervoeding noodzakelijk is. Nu ik dit zo schrijf, is de gevoels-temperatuur buiten langzamerhand Siberisch te noemen en ik vrees een aanval van de Russische beer. De toekomst zal uitmaken of mijn vrees bewaarheid wordt.

Minimaal één keer per jaar heeft de werkgroep een formeel contact met medewerkers van de gemeente: sector ruimte, afdeling beheer. Tijdens deze vergadering komen zaken als de verbetering van de procedure wintervoeding aan de orde. Waarmee bewezen wordt dat het draaiboek wintervoeding vogels een dynamisch product is.

Opvang

Ieder jaar worden er vogels opgevangen. Dit jaar ging het maar om een gering aantal. De oorzaak is dat de bevolking van Culemborg met regelmaat de hulp inroept van de dierenambulance. Culemborgers weten de weg naar de Stichting Dierenambulance te vinden. Daar zijn we blij mee. Het opvangen van vogels is voor ons (en de NVWC) immers geen doel op zichzelf. Wanneer dit goed geregeld wordt, zijn wij tevreden. Daarom spreken wij onze waardering uit voor het goede werk van de dierenambulance in ons werkgebied. Dit jaar toch nog één vogel opgevangen. Maar dan wel één met een verhaal. Op 12 oktober bood Frank Ridderhof een volièrevogel aan. Frank had hem gevonden ter hoogte van de

Beatrixlaan. Ik had geen enkel idee welke vogel dit betrof. Jan Kaper, die grote kennis heeft van volièrevogels, kon dit leuke beestje gelijk op naam brengen. Helaas was de vogel niet geringd en dus zou het erg moeilijk worden om de eigenaar terug te vinden. Voor de eerstvolgende zondag stond er een NME-middag "gedraag je" ingepland. Er werd besloten om de vogel tot die tijd aan de goede zorgen van de kinderboerderij toe te vertrouwen. Immers de NME-middag leek een mooie gelegenheid om de vogel "tentoon te stellen". De hoop was dat een bezoeker misschien dit grappige vogeltje zou herkennen en zo ons mogelijk zou leiden naar de rechtmatige eigenaar. "Het is een bonte roodvoorhoofd-karakiki, een vrouwtje", wist mijn overbuurman. Ze komen van oorsprong uit Australië. Met enige verbazing hoorde ik mijn overbuurman aan. Ik wist niet dat hij zoveel over volièrevogels kon vertellen. Achteraf niet zo'n groot wonder, de een week eerder ontsnapte karakiki, bleek zijn vogel te zijn.

Plannen voor 2009

Het draaiboek wintervoeding wordt jaarlijks geactualiseerd. Om de betrouwbaarheid te behouden, is van belang het draaiboek te blijven schouwen om bij het gebruik ervan problemen te voorkomen. Mede door de inspanningen van Harry van de Warenburg en Frans Waroux kunnen wij wederom gebruik maken van een betrouwbaar draaiboek.

Ruud Post

¹ een documentaire over het broeikas-effect en de gevolgen voor de mens voor de komende 50 jaar

De Tuin- en Klusgroep

Soms lijkt het of we als leden van de Klusgroep in de Tropen werken. Meestal zo rond de klok van negen uur druppelen op elke woensdagochtend, ja elke woensdagochtend, dus ook tijdens de vakantieperiodes, de 'klusseniers' binnen. Op heel veel woensdagen is Gonda Baard er ook. Zij staat dan al in de keuken bij het koffiezetapparaat om voor de noeste werkers en aanwezigen al vast een heerlijke pot koffie in orde te maken. Wim Kievit komt, Edo van der Woude komt, Leo van der Kooij is zich dan meestal al uitgebreid aan het omkleden, Jilles Verdouw schuift naar binnen en Coby Huigen – ook een van de trouwe bibliothecaressen – staat dan ook al in de keuken om samen met Gonda even de week door te nemen.

We zetten ons dan gezamenlijk aan de koffietafel en vertellen elkaar alle wetenswaardigheden van de afgelopen dagen. Terloops komt natuurlijk ook ter sprake wat we gaan doen. Een en ander is sterk afhankelijk van het weer. Maar allereerst wordt er een rondje tuin gemaakt. Papierknijper in de ene hand, emmer in de andere hand en dan maar alle kassabonnen, papieren en plastic zakken en tasjes, verpakkingen van chips en andersoortig voedsel, lege blikjes en al het andere vuil dat mensen niet in een vuilnisbak doen, oprapen. Wekelijks een plastic vuilniszak vol. Wanneer de container van Stad Radio Culemborg voor de deur staat, hebben we geen probleem. Zo niet dan deponeren we deze dichtgeknoopte zak afval in een vuilnisbak van één van de burens wanneer het AVRI-ophaal dag is. Zo niet dan neemt een van de klussers deze zak mee naar huis.

Er moet regelmatig gemaaid worden en de heggen moeten ook gesnoeid worden. Juist in het afgelopen jaar hebben we alle heggen een heel stuk korter gemaakt. Dan heb je een beter zicht op de tuin wat zeker in het voorjaar, wanneer alles in de bloei staat, een heel leuk gezicht is. De klimop die tegen de Ketelvink aan groeit doet dat met een enorme gretigheid. Een schitterend gezicht en we horen er ook vaak de mussen die er 's nachts een slaapplek vinden. Maar ook deze begroeiing moet af en toe worden ingekort.

Afgelopen jaar hebben we ook een aantal woensdagochtenden besteed aan het plaatsen van een aantal fietsenrekken bij de entree van het clubhuis. Een voor ons forse klus met een minimum aan gereedschap en een maximum aan creativiteit. Ze staan als een huis. Misschien niet helemaal recht maar het staat. Er was een offerte gevraagd voor het

plaatsen door een bedrijf. Die €1.200,00 hebben we toch mooi zelf verdiend. De vijver doet het goed, eigenlijk uitstekend. Het is wel een element met een grote aantrekkingskracht op vandalen. Afgelopen jaar heeft Leo, gehuld in een waadbreek, er een hoeveelheid stenen uitgevist die daarvoor dienden als afscheiding tussen pad en tuin. De stenen zijn nu in ieder geval een stuk schoner dan daarvoor en de vijver is er ook niet lek door geraakt. Er zat wel een heel klein haarscheurtje in de waadbreek

We hebben ook regelmatig contact met Gemeente en Politie. Een oude, overleden boom, links van de ingang, is door de Gemeente tot op een meter of drie afgezaagd en ontdaan van takken. Het is nu een schitterende stam voor allerlei insecten en zwammen. Veel last hebben we van bezoekers die gebruik maken van de ruimte achter het hek bij de garage waar o.a. onze aanhanger staat. Er hangt inmiddels een bord "Verboden Toegang volgens Art. 461 ..." . Dit op aanraden van de politie die wij meermalen hebben gewezen op dit ongewenste bezoek. Deze personen blijven daar soms overnachten, doen er hun behoefte, zowel grote als kleine boodschappen, helpen mee aan een koersstijging van de aandelen Heineken maar nemen de emballage niet mee wanneer zij weggaan. Er moeten soms zakkenvol lege blikjes worden afgevoerd en dan moet je verduveld goed uitkijken waar je loopt want die grote boodschappen zijn niet misselijk. Dat word je later als je pech hebt.

En toch blijft het leuk. Een praatje maken met de mensen die langs komen. Vaak ook dezelfde mensen die het werk dat we doen waarderen. Recent heeft de Gemeente het plateau waar de papier- glas- en kledingcontainers staan aanmerkelijk verbeterd. Ze hebben wel een heel stuk van de heg weg gesloopt om goed te kunnen bestraten, maar daar hebben we nu weer een aantal palen met draad geplaatst. Het ziet er allemaal best fraai uit. Afgelopen jaar heeft Leo ook weer een aantal bolletjes in de tuin geplant zodat het straks weer een genot is om erin te werken. De klusgroep geniet zeker, omdat we in het najaar zijn begonnen met intern schilderwerk. Zo blijven we bezig en nodigen nieuw bloed van harte uit om eens een keertje mee te komen helpen. Er is altijd wel wat te doen, we beginnen met koffie en pauzeren halverwege de ochtend met koffie. Leo kan alle door u gewenste inlichtingen verschaffen.

Frans Waroux

Plantenwerkgroep

In het verslagjaar heeft de plantenwerkgroep weer een aantal activiteiten ondernomen. Deze zijn in volgorde van het jaar:

Speurtocht “op zoek naar het Hongerbloempje” op de avond van 16 april

Het hongerbloempje (*Draba muralis*) behoort tot de familie van de kruisbloemigen (*Cruciferae*). Het is een kleine plant met trosjes kleine, witte bloempjes. Het is een eenjarige plant. Dat wil zegen dat de plant in een seizoen uit zaad ontkiemt, groeit en bloeit en, nadat het zaad gerijpt is, weer afsterft. De bloeitijd is in april en mei. Dit is de tijd om naar dit zeldzame plantje op zoek te gaan. Na de bloeitijd is de plant moeilijk te ontdekken en bovendien verdwijnt hij vrij snel als de zaden eenmaal gevormd zijn. Buiten het rivierengebied, en meer specifiek de waarden tussen de benedenlopen van de Hollandse IJssel, Lek, Waal en Maas, komt de plant voor in de duinen van Zuid-Holland en Zuid-Kennemerland. Vanouds is een groeiplaats ten westen van Culemborg, langs de Holderweg in de Pavijen, bekend. Al een tijdje was deze groeiplaats niet bezocht. De speurtocht leverde heel veel op. Al snel werd het eerste exemplaar gevonden en er zouden nog tientallen exemplaren volgen.

Excursie naar de Alblasserwaard

o.l.v. Kees van de Vate op zaterdag 26 april

NVWC-lid Kees van de Vate heeft jarenlang in de streek gewoond en wist ons de mooiste plekjes te wijzen. We vonden de zomerklokjes, die prachtig in bloei stonden, zelfs enkele kievitsbloemen en ook nog enkele hongerbloempjes. Het verslag van deze excursie is geschreven door Leo van der Kooij en is opgenomen in Hak-al nr. 3 (juni 2008) blz. 32/33.

Speurtocht “Op zoek naar grassen” in de Steenwaard op de avond van 4 juni

We vonden 21 soorten grassen, waaronder mannagras, goudhaver, ruwe smele, kamgras en langbaardgras. Daarnaast vonden we enkele vermeldenswaardige andere planten, zoals bitterkruid, grote bevernel, kleine ratelaar, geoord en gevleugeld helmkruid, bezemkruiskruid, kattendoorn en zelfs nog een hongerbloempje. Een soortenlijst van alle gevonden grassoorten en enige andere soorten (niet volledig) is gemaakt. Belangstellenden kunnen deze opvragen bij Leo van der Kooij.

Op 27 augustus stond een water- en oe-verplantenexcursie genoteerd.

Deze is helaas niet doorgegaan.

Paddenstoelenexcursies

Er waren ook dit jaar weer twee paddenstoelenexcursies, die zoals steeds het geval is ook bij niet PWG-leden populair zijn. Op zaterdag 27 september werd de Kampina bij Bostel bezocht. Het verslag van deze excursie met een soortenlijst staat in Hak-al nr. 5 (december 2008). Het is geschreven door Leo van der Kooij. Op zaterdag 11 oktober gingen wij met een grote groep naar de Kaapse bossen bij Doorn. Ook

hier vonden wij weer veel soorten met als “klapper” een kostgangerboleet. Gijsje Robeer schreef een verslag van deze excursie, dat eveneens in Hak-al nr 5 is afgedrukt. Van deze laatste excursie is ook nog een soortenlijst gemaakt.

Ledenbestand

Twee leden hebben de werkgroep verlaten. Daartegenover konden wij vier nieuwe leden verwelkomen, zodat de Plantenwerkgroep eind 2008 elf leden telt.

Leo van der Kooij

Nestkastenwerkgroep

Op de allereerste plaats moeten we zeggen dat deze werkgroep bestaat uit een meer dan gezellige groep personen met allemaal hun eigen specialiteiten en bijzonderheden. Er wordt gelachen maar ook gewerkt. En gemaakte afspraken zijn heilig.

Leo is zo'n beetje de trekker van de groep en doet dat met verve (zie Hak-al nummer 5 - december 2008 - hartpagina). Hij nodigt uit, hij stelt de data vast, hij wijzigt als dat noodzakelijk is, hij zit meestal voor in de "auto van dienst" en noteert na elk kastbezoek alle 'ins en outs' van de betreffende kast. Kortom binnen deze werkgroep geniet Leo aanzien. Arie van de Ham, de meest vrolijke noot van het gezelschap, is de man die met name in beeld komt wanneer er een kerkuilenkast of een ander soort kast op een onmogelijke plaats moet worden aangebracht. Hij heeft een onvoorstelbaar creatieve geest en menig kerkuil in onze regio plukt daar de vruchten of, zo u wilt, de muisjes uit het veld van. Aan zijn manier van werken is direct te zien dat hij jaren als conducteur op de trein heeft gewerkt en daarvoor als timmerman. Zogezegd, het juiste oog op de juiste plaats. Een timmermansoog noemen ze dat ook wel.

In totaal zijn we er in 2008 negentien keer op uit getrokken, steeds in wisselende samenstellingen. Leo regelt meestal de koffie die meegaat voor onderweg. In het voorjaar, wanneer de kasten voorbereid zijn om bewoning te ontvangen, zijn er controlebezoeken. Eerst de uilenkasten, dan de torenvalkenkasten. Er wordt dan gekeken of er bezoeken aan de kast zijn gebracht. Dat kan zichtbaar zijn in de vorm van veertjes, prooiresten, takjes, poepjes, roepende vogels in de omgeving (torenvalken), etcetera. Dat wordt allemaal minutieus door Leo genoteerd. Als er vermoeden bestaat dat de kast bewoond gaat worden, volgt nog een bezoek om dit te verifiëren. Dat wordt ook weer genoteerd. Blijkt de kast bewoond te zijn dan zijn er eieren en/of jongen en wordt bepaald wanneer de

jongen voldoende groot zijn om geringd te worden. Er wordt dan contact opgenomen met Dick Jonkers en een afspraak gemaakt om te gaan ringen. Omdat niet alle nestkastbewoners op dezelfde tijden hun jongen grootbrengen, komt het regelmatig voor dat Dick Jonkers voor een tweede bezoek wordt uitgenodigd. Dat is in 2008 ook gebeurd.

(On)gewenste bewoners

Wanneer het broedseizoen voorbij is, worden alle kasten weer bezocht om te worden schoongemaakt. Soms blijkt dan dat de kast andere bewoners heeft gekregen dan waarvoor de kast oorspronkelijk bestemd was. Zo hebben we al broedgevallen gehad van Nijlganzen maar ook en regelmatig van holenduiven. Op Nijlganzen hebben we het echter niet zo. Ze hebben onder meer een bosuil verjaagd die al jarenlang in een bepaalde kast jongen had grootgebracht. De holenduif is echter een ander verhaal, want dat is ook een inheemse vogel die in het broedseizoen op zoek is naar een geschikte plek om zijn jongen groot te brengen. Daarom luidt niet voor niets het ornithologische gezegde: beter één holenduif in de kast dan een lege kast ...

In 2008 bestond de werkgroep uit: Leo van der Kooij - algemeen coördinator, Arie van de Ham - technisch brein, Jilles Verdouw - auto met trekhaak, Edo van der Woude - auto met trekhaak, Frans Waroux - auto met trekhaak, Fred van Delft - lid en deskundig op het gebied van vleermuiskasten waar we in 2008 ook mee zijn begonnen, Jos den Ouden - lid, Paul van Buchem - lid, Jandirk Kievit - lid, Theo Boudewijn - contact nestkastenwerkgroep en vogelwerkgroep.

Indien noodzakelijk, worden er in de stille tijd nieuwe nestkasten gemaakt of oude gerepareerd en dan draagt ook Wim Kievit als lid van de Klusgroep zijn steentje bij.

Overzicht nestkastenbestand 2008

Soort	Aantal kasten	Onbewoond	Bewoond door	Succes wat betreft doelsoort
Torenvalk 7 jonge uitgevlogen	15	10	Torenvalk (5)	3 broedgevallen
Bosuil Nijlgans (1) Holenduif (4)* Kauw (1) 2 jongen uitgevlogen	9	2	Bosuil (2)	
Steenuil Spreeuw (1) Kauw (1?) 3 jongen uitgevlogen	1 broedgeval			
8 (7)**	5	Steenuil (1)		
Kerkuil 7 jongen uitgevlogen	10	8	Kerkuil (2)	2 broedgevallen

* Nadat de bosuil die in de kast verbleef, was verdwenen zonder tot een broedsel te zijn gekomen, is in deze kast een paartje holenduiven gaan broeden.

** Een steenuilenkast is na het broedseizoen verdwenen.

Bibliotheek

De NVWC beschikt over een uitgebreide bibliotheek met ruim 1000 titels. De boeken zijn op de computer te vinden op trefwoord, schrijver of titel. Rapporten en onderzoeksverslagen zijn eveneens opgenomen in een bestand. De NVWC heeft een keur aan tijdschriften die in iedere Hak-al door Leo besproken worden. Deze tijdschriften liggen ter inzage en zijn na afloop van het jaar te leen.

Boeken zijn gratis te leen voor alle leden voor minimaal een maand met mogelijkheid tot verlenging. Boeken kunnen uitgeleend worden door bestuursleden en coördinatoren van werkgroepen. Ze kunnen geleend worden op ieder moment dat er een activiteit in de Ketelvink plaatsvindt.

Contactpersoon voor de bibliotheek is Gonda Baard, tel. 0345-521394, e-mail mwbaard@planet.nl

Archief

In het streekarchief Rivierenland liggen Hak-als, verslagen, jaarstukken, correspondentie e.d. van de eerste 25 jaar van de vereniging goed bewaard. Het dynamische archief in de Ketelvink is vrijwel op orde en moet bijgehouden worden. Krantenknipsels over het werk van de NVWC worden ook bijgehouden.

Contactpersoon voor het archief is Gonda Baard, tel 521394, e-mail mwbaard@planet.nl

Samenstelling werkgroep

De werkgroep bestaat uit Cobi Huigen en Gonda Baard en is woensdags in de Ketelvink te vinden. Incidentele bijdragen zijn in 2008 verleend door Jaaike Bosma en Ad van der Ven. Beiden hebben aangegeven in 2009 ermee te willen stoppen.

Bestuur

In 2008 kwam het bestuur negen keer in de Ketelvink bijeen onder voorzitterschap van Kars Veling. Vanaf de jaarvergadering zonder Daniel Beuker en Conradine de Reus. Beide bestuursleden traden binnen de periode van drie jaar om verschillende redenen af. Eind oktober vertrekt Saskia Janssen wegens een verhuizing. Samenstelling van het bestuur is dan: Kars Veling voorzitter, Yme Jan Bosma penn., Gonda Baard secretaris en Paul van Buchem. Met leden van de Milieu Adviesraad overlegde het bestuur één maal.

Samenwerking met de gemeente

- De gemeente heeft een reactie ontvangen op het bestemmingsplan herziening kleinschalig kamperen, met verwijzing naar de eerder uitgebrachte nota. Hierop is nog geen reactie ontvangen.
- Tijdens de natuurfeestdag voor leerlingen uit groep 8 van het basisonderwijs is het Convenant samenwerking NME regio Rivierenland door de aangesloten organisaties ondertekend. Wethouder R. Geertzen ondertekende namens de gemeente. Kars Veling vertegenwoordigt de NVWC in het overleg en levert zijn bijdrage aan de website "De Groene Betuwe" en aan de gelijknamige rubriek in de lokale pers. Veel NVWC'ers zijn vrijwilligers bij deze natuurfeestdagen.
- Bij het Steunpunt NME is Ruud Post vertegenwoordiger vanuit de NVWC voor de Heuvelactiviteiten. Deze vinden tien keer per jaar plaats. Ook daar zijn veel NVWC'ers bij betrokken.
- In februari vond een open ambtelijk overleg plaats met de gemeente over het groenbeheer en andere zaken. Bij dit overleg was ook een vertegenwoordiger van het Geldersch Landschap aanwezig.
- Het bijna voltallige College kwam in juni op locatie kennis maken met de NVWC. Na de introductie over de structuur en werkzaamheden van de Vogelwacht volgde een fietstocht langs enkele plekken in Culemborg waar op kansen voor de natuur gewezen werd.
- De straatnamencommissie ontving informatie over eendensorten die hier voorkomen.
- Bij het opstellen van een gemeentelijk milieuperspectief is de NVWC gevraagd enkele workshops bij te wonen.

Samenwerking met andere organisaties

- Begin dit jaar heeft Kars een excursie verzorgd voor Groen

Links in de Plantage en de Parkstrook.

- De NVWC was in september present tijdens de oogstdag van Stichting Caetslage met een informatietafel en een rondleiding op locatie.
- Voor het ROC en voor het Dienstencentrum Stichting Woonvormen hield Leo v.d. Kooij een dialoog over de natuur in en rond Culemborg.
- De vleermuisbijdrage aan Lek-art viel een beetje in het niet door gebrek aan communicatie.
- In het programma Plaza (NCRV) heeft Kars informatie gegeven over een libellenexcursie in de Regulieren.
- Kars was bij omroep Gelderland te beluisteren over de nachtvliedernacht.
- Kars heeft namens de NVWC een vleermuisexcursie verzorgd in de Plantage voor de Soroptimisten.
- Kars heeft voor Milieudefensie een beschrijving verzorgd over het Bakelbos en de Plantage.

Nieuwjaarsbijeenkomst

Veel leden waren 4 januari aanwezig tijdens de nieuwjaarsbijeenkomst. Al Gore is nog niet vergeten en ook VROM wijst op het belang van spaarlampen. Om het milieubewust gedrag te bevorderen was er voor iedere aanwezige een spaarlamp. In zijn toespraak lichtte Kars de plannen voor 2008 toe.

Avond voor nieuwe leden

De 16e april waren nieuwe leden in de Ketelvink uitgenodigd om kennis te maken met het werk en de organisatie van de vereniging. Kars begon met een presentatie over de natuur en de mooiste plekken in het werkgebied. De interne samenwerking en het werk van de werkgroepen kwamen daarna aan bod. Tenslotte was er voldoende gelegenheid voor vragen van de aanwezigen. Opgemerkt moet worden dat een van de nieuwe leden sindsdien als kandidaat bestuurslid in het bestuur meedraait.

Kamp

Ook dit jaar was er onvoldoende belangstelling voor een Hemelvaartskamp. Een vakantie aansluitend aan Hemelvaart kan mogelijk een oorzaak zijn. Besloten is om een weekendkamp aan het eind van de vakantie te houden, niet te lang en dichtbij huis. Dit kon rekenen op voldoende belangstelling. Een geslaagd natuurweekend in de Kampina op 29, 30 en 31 augustus was een feit.

Picknick

De 6e september kwamen veertig liefhebbers voor de picknick met stoel en wat lekkers naar de Zump. Het weer werkte bijzonder mee, de jeugdgroep Green Rangers was deze keer voltallig aanwezig begeleid door enkele ouders. Voor degenen die het het langst volhielden was aansluitend de mogelijkheid voor het waarnemen van vleermuizen en het ontdekken van nachtvlinders. Die kwamen in grote aantallen op het licht en de stroop af. Als startactiviteit na de zomer staat de picknick vast in het jaarprogramma.

Ledenavond over website

In verband met agendaproblemen van enkele trekkers van deze avond is de ledenavond van december doorgeschoven naar 9 februari 2009.

Werkgroeprojecten

- Tijdens de paddentrek zijn veel vrijwilligers actief geweest. Via www.padden.nu zijn de standen bijgehouden en was het landelijk resultaat te bekijken.
- De vogelkijkhut aan de Beusichemsedijk kwam in 2008 gereed. Zowel de Provincie als de Rabobank heeft het project financieel ondersteund. Dankzij een groot aantal vrijwilligers die veel zaterdagen hebben opgeofferd, staat hij op een mooie plek in de uiterwaard.
- De vandaalbestendige fietsenrekken zijn in 2008 door de klusgroep zelf geplaatst. Ook hieraan heeft de Rabobank financieel bijgedragen.
- Het libellenboekje, inspanning van de Insectenwerkgroep, is in 2008 gereed gekomen en het eerste exemplaar is tijdens de nieuwjaarsbijeenkomst in 2009 overhandigd aan VVD-raadslid Cees de Raad. Dankzij diverse fondsen

en een gemeentelijke bijdrage kon dit boekje gemaakt worden.

NVWC en ruimtelijke ontwikkelingen

- Vanaf september draaide de inspraak van het gemeentelijk project 'Culemborg aan de Lek'. Veel leden zijn naar deze drie bijeenkomsten geweest en hebben zich ingezet voor het behoud van de natuur bij alle plannen.
- De NVWC is direct betrokken bij de ontwikkelingen rond recreatie en toerisme in Culemborg. Het traject wordt door het bestuur op de voet gevolgd.
- Samen met een aantal andere ecologen uit Culemborg en de omgeving is bezwaar gemaakt, tot aan de Raad van State toe, tegen de plannen die er zijn voor het gebied Molenkade, de Culemborgse driehoek ten Westen van de A2. Een prachtig stukje elzenbroekbos wordt hier veranderd in een waterplas en ook andere onderdelen van het plan zijn schadelijk voor de natuurwaarden daar. Tot nu toe heeft het protest geen succes opgeleverd.
- Vanuit de gemeente is er samenwerking met de NVWC voor het verkrijgen van natuurrijke erven in het landelijk gebied

Representatie

De Heuvel vierde 8 juni haar 25-jarig bestaan. Enkele NVWC-leden brachten felicitaties over vanuit het bestuur.

Bijlage

Fotoverantwoording

<i>Kars Veling,</i>	voorblad & achterblad, pagina 29, pagina 30,	Zump en kamp Kampina, Eva Lanxmeer en nieuwjaarsreceptie, kamp Kampina, picknick in de zump, stropen na de picknick en vleesmuisexcursie.
<i>Wiel Rutten,</i>	pagina 15,	Green Rangers.
<i>Hans van de Warenburg,</i>	pagina 16,	knotten.
<i>Camiel Heunks,</i>	pagina 17,	Everdingenwaard.
<i>Jouke Altenburg,</i>	pagina 17,	trektellen.
<i>Gerrit Jan Klop,</i>	voorblad, pagina 18,	kerkuil, torenvalk en kluut, pagina 21, boerenzwaluw.
<i>Martine Bonte,</i>	pagina 19,	steenuil.
<i>Ruud Post,</i>	pagina 20,	grauwe gans.
<i>Frans Waroux,</i>	pagina 25,	Ketelvink en tuin Ketelvink, pagina 28, gezamenlijk dagje uit.
<i>Leo van der Kooij,</i>	pagina 26,	excursie naar Alblasserwaard en berkenboleet.
<i>Wim Rubers,</i>	pagina 26,	kussentjeszwam.

Verslag kascommissie

Natuur- en Vogelwacht Culemborg
Clubhuis "De Ketelvink"
Middelcoopstraat 1A
4102 CE Culemborg
Triodos: 78.14.04.312
K.v.K. te Tiel: 40156764

Culemborg
30-1-2009

De Kascommissie, bestaande uit de heren Leo van der Kooij en Henk Folmer, heeft op 2 januari 2009 de financiën van de NVWC doorgenomen en steekproefsgewijs enkele posten gecontroleerd. De conclusie van de commissie is dat de penningmeester Yme Jan Bosma de financiën goed heeft beheerd. De Kascommissie stelt daarom de Algemene Ledenvergadering voor om de penningmeester te dechargeren.

Leo van der Kooij

Henk Folmer

De Natuur- en Vogelwacht Culemborg is een organisatie van mensen die in hun vrije tijd met de natuur bezig zijn. De vele leden die de club draaiende houden doen dat ook in hun vrije tijd. Gezelligheid en een goede samenwerking tussen al die enthousiaste leden zorgen ervoor dat men zich graag voor de NVWC inzet. Niet alleen het goede doel, maar juist ook een goede sfeer zorgt voor een levende en steeds inspirerende NVWC.

De NVWC organiseert diverse activiteiten die openstaan voor iedereen, ook niet leden dus. Dat kan bijvoorbeeld gaan om lezingen, natuurwandelingen of wilgen knotten. Kijk even op de agenda voor de activiteiten van de komende tijd.

Behalve de activiteiten op de agenda, organiseren ook de werkgroepen diverse activiteiten.

Bestuur Natuur- en Vogelwacht Culemborg:
Kars Veling, voorzitter
Gonda Baard, secretaris
Yme Jan Bosma, penningmeester
Paul van Buchem